

L E E T S

V L A A N D E R E N

VZW

De help elkaar-beweging

**BELEIDSPLAN
2016 - 2020**

Inhoud

Inleiding

Missie en visie

Missie

Visie

Situatieschets

Geschiedenis van LETS in Vlaanderen

LETS-stakeholders

Uitdagingen

Analyse (SWOT)

Omgevingsanalyse (extern)

Kansen

Bedreigingen

Zelfanalyse (intern)

Sterktes

Zwaktes

Strategische en operationele doelstellingen

Algemene inleiding over de strategische en operationele doelstellingen

Opsomming van de verschillende strategische en operationele doelstellingen

Van strategische en operationele doelstellingen naar acties en indicatoren

Personeels en financieel plan

Toetsing aan de decretale criteria

Over het tot stand komen van dit beleidsplan

Dankwoord

Bijlage 1 - Akkoordverklaring Rechten van de Mens

Bijlage 2 - Akkoordverklaring aanwervingsonderrichting

LETS

LETS (van: 'Local Exchange and Trade System') brengt mensen samen die zich in hun omgeving verenigen om goederen en diensten met elkaar te ruilen. De LETS-groepen staan open voor iedereen en LETS-leden tonen hun vraag en aanbod via een centraal systeem waarna anderen contact met hen kunnen opnemen. Het is geen pure vorm van ruilhandel, want er wordt een intermediaire munt zonder rente of inflatie gebruikt. Men kan het omschrijven als een alternatieve economie die parallel loopt aan de formele economie maar deze niet uitsluit. De transacties hebben ook een wederkerig multilateraal karakter, de wederkerigheid is met de groep en niet speciaal met het individu waarmee de initiële transactie plaatsvond. Daardoor brengen zij nieuwe zuurstof in de lokale gemeenschappen.

*(Toon Boermans, Masterproef
Toegepaste Economische Wetenschappen,
UGent, 2013)*

Inleiding

De groei en ontwikkeling van LETS in Vlaanderen is in niet geringe mate de verdienste van LETS Vlaanderen vzw, dit reeds sinds 1998. Met eigen middelen en occasionele projectmatige toelagen en sponsoring, werd in bijna 20 jaar een markant traject afgelegd. In alle Vlaamse provincies én Brussel verenigt LETS momenteel 15.000 personen en de belangstelling blijft toenemen. Naar LETS komen mensen samen van verschillende leeftijd, sociale achtergrond, afkomst en interesses. Naast de LETS-groepen ontstaan ook nieuwe varianten op LETS. Een en ander is het vruchtbaar resultaat van aanhoudende inzet van LETS Vlaanderen vzw, maar de groei en toegenomen maatschappelijke vraag maakt een professionele ondersteuning op structurele basis noodzakelijk.

Help elkaar-beweging

LETS Vlaanderen vzw komt op voor het ‘elkaar helpen’ als centrale waarde.

Vanuit het intrinsiek menselijk gegeven van ‘Wat hebben wij elkaar te bieden? Waar kunnen we elkaar van dienst zijn?’ worden unieke, persoonlijke relatienetwerken opgebouwd tussen mensen die misschien voorheen vreemd waren voor elkaar. De organisatievorming rond deze ruilvormen is functioneel en van onderuit georganiseerd; de betrokkenheid van de letsers bij de LETS-groepswerking is markant. De groepswerking rond LETS zowel als het letsen zelf creëert enorme kansen tot zelfontplooiing, LETS is een voortdurend lerend netwerk, mensen ontwikkelen competenties en talenten, het zelfwaarde-gevoel, ook van mensen die tot kansengroepen behoren, gaat vooruit, mensen ontdekken van elkaar een diversiteit van interesses, noden, kennis, dienstverlening,...

De heterogeniteit van de deelnemers (naar leeftijd toe, naar sociale achtergrond toe, cultureel,...) kan verschillen van groep tot groep, maar is steeds sterk aanwezig. LETS maakt van diversiteit immers een positief gegeven. LETS is net gebaseerd op de zoveel vragen en aanbiedingen, waarmee mensen elkaar een plezier kunnen doen. Er wordt dan ook leeftijds- en sociale-achtergrond-overstijgende kennis gedeeld, materialen hergebruikt,... en op een niet-belerende wijze ontdekken mensen bij elkaar creatieve vormen van duurzame levenswijze, maken ze elkaars leven wat aangener, waarderen ze elkaar.

Waardering is een sleutelwoord bij LETS. Er wordt niet betaald met geld binnen deze ‘complementaire economie’ maar er is een eigen waarderingssysteem dikwijls samen met een welgemeend compliment of dankwoord.

Evolutie

Mensen leven anders dan drie, twee of zelfs één generatie geleden. 'Welvaart en welzijn' zijn nog steeds de collectieve droom, maar heel veel mensen doen dit vanuit andere leefverbanden en met een andere ingesteldheid. Velen wonen en werken elders dan waar ze opgegroeid zijn; ze zijn dan ook op zoek naar nieuwe relatienetwerken en manieren om 'ergens bij te horen'. Maatschappelijk engagement heeft velerlei vormen gekregen, met ook het verschijnsel 'nieuwe vrijwilliger' waarvan het engagement vaak korter is, maar met een bredere horizon dan vroeger. Mensen zijn op zoek naar meer ervaringen, willen zowel in hun eigen onmiddellijke omgeving als breder Vlaams, Europees, globaal. verkennen, leren kennen, veranderen,...

In hun vrijetijd gaan ze vaak op zoek naar zelfverwerkelijking, wat grip herwinnen op hun leven (het beroepsleven laat bij velen op dit vlak een leemte bestaan). Heel wat mensen willen meer doen dan 'werken' en 'kopen', en voelen zich 'meer mens' als ze ook verborgen talenten kunnen tot uiting brengen.

LETS is helemaal kind van deze tijd én heeft de mensen vandaag ook heel wat te bieden.

Sterk antwoord bieden

20 jaar ervaring toont aan dat LETS geen eendagsvlieg is, integendeel, de maatschappelijke evoluties (het toegenomen besef dat we op een meer duurzame manier met elkaar en de natuurlijke hulpbronnen moeten omgaan, de vragen die mensen zich stellen sinds de bankencrisis, de sociale uitsluiting van allerlei groepen die eerder toe- dan afneemt, de toenemende vraag naar mantelzorg,...) blijken net LETS méér dan ooit in beeld te brengen. LETS geeft antwoorden.

Er gaat dan ook geen dag voorbij zonder dat er zich LETS-geïnteresseerden aanmelden.

De uitbreiding met nieuwe groepen maar ook de ondersteuningsvragen van bestaande LETS-groepen zijn een belangrijk gegeven.

Bovendien is het verheugend dat de LETS-methodiek en -waarden ook in de bredere samenleving weerklank krijgen. De LETS-expertise - een verhaal dat voortdurend bijgewerkt wordt met nieuwe good practices en ervaringen - blijkt zeer inspirerend voor nieuwsoortige initiatieven. Als wetenschappelijk onderzoek een graadmeter is, dan moeten we ook vaststellen dat LETS in de lift zit.

Beleidsplan

LETS Vlaanderen vzw zet in dit beleidsplan de bakens uit voor de komende 5 jaar.

Van de erkenning als 'socio-culturele beweging' verhoppen we om de LETS-waarden en -methodiek, de brede help-elkaar-beweging te versterken.

De doelstellingen en acties die hierbij concreet aan de orde zijn de komende 5 jaar, zijn gebaseerd op peiling bij zowel de LETS-groepen als bij externe organisaties naar de noden en verwachtingen. In de loop van het beleidsplanningsproces kwam de missie van LETS Vlaanderen tegenover de zich stellende uitdagingen gaandeweg scherper in beeld. De verwachtingen vanuit de LETS-groepen zijn helemaal compatibel met de bredere verwachtingen vanuit de ruimere samenleving en noden. Dit is een vaststelling die als rode draad kan gezien worden doorheen het beleidsplan.

Het aangepaste beleidsplan voorziet in uitgaven die niet jaarlijks maar periodiek over de duur van het meerjarenplan plaats vinden. Hiertoe voorzien we de opbouw van een financiële reserve bij batig saldo, zoals voorzien in het uitvoeringsbesluit. Wij verbinden er ons toe om deze te besteden conform het beleidsplan en voortgangsrapporten.

Missie en Visie

Missie

LETS Vlaanderen is de **motor** en het **platform** van het letsen in Vlaanderen. LETS Vlaanderen stimuleert en versterkt de lokale en regionale groepen en initiatieven die met de LETS-methodiek en de kernwaarden gebaseerd op gelijkwaardigheid, duurzaamheid en onderlinge hulp tastbare stappen zetten naar een warmere samenleving en meer bruto nationaal geluk.

LETS Vlaanderen ondersteunt de initiatiefnemers, biedt hen een platform, schakelt hun expertise in, in de bredere stroming van de **geef-, deel- en ruileconomie**, die LETS Vlaanderen mee wil voortstuwen.

LETS Vlaanderen zet in op de maatschappelijke meerwaarden die via de LETS-beweging gerealiseerd worden: een grotere **veerkracht van lokale gemeenschappen, sociale emancipatie zonder uitsluiting, meer welzijn, vermaatschappelijking van de zorg, gelijkwaardigheid, duurzaamheid, mensen versterken in hun kracht en competenties, de actieve participatie van ook zwakkeren in de samenleving en democratisch burgerschap.**

Visie

Essentiële kenmerken van het letsen zijn:

- het vormen van een netwerk waarbinnen voor elkaar diensten verricht worden, die gewaardeerd worden met een complementaire munteenheid en dit op basis van gelijkwaardigheid
- de LETS-organisatie is transparant en democratisch
- de waardencreatie gebeurt vanuit de deelnemers zelf (mutueel systeem)
- het letsen gebeurt vanuit een visie van duurzame omgang met elkaar, met LETS als een doorsnede van de sociale, ecologische en economische meerwaarden.

LETS-groepen vormen een divers palet van autonome organisaties (vzw's en feitelijke organisaties) waarin de lokale en regionale eigenheden en samenspraak tot uitdrukking komt. LETS Vlaanderen begeleidt de vorming van nieuwe groepen en de ondersteuning van bestaande groepen vanuit het concept van de LETS-community Vlaanderen met vrijheid van initiatief en een geest van samenwerking en verbondenheid in de waarden en methodiek.

Daarnaast stimuleert LETS Vlaanderen ook nieuwe vormen van letsen, waarin de essentiële kenmerken van het letsen op een aangepaste, creatieve wijze vorm krijgen. Hierbij kan het gaan om organisaties die onderling een LETS-netwerk willen opzetten, tot specifieke doelgroepen gerichte en daaraan aangepaste LETS-initiatieven, tijdelijke initiatieven,...

LETS Vlaanderen legt niet enkel de focus op de methodiek van het letsen (hoe belangrijk ook), maar wil de intrinsieke waarden die van hieruit bevorderd (kunnen) worden, versterkt tot uiting laten komen.

- De **gelijkwaardigheid** als maatschappelijke waarde vloeit voort uit het essentieel kenmerk van het letsen dat 'een uur een uur waard is', ongeacht of het bijv. om hoger geschoolde of om eenvoudige diensten gaat. Het is dan ook belangrijk om in de praktijk van het letsen mogelijke factoren van ongelijkwaardigheid (bijv. voor wie geen internet-toegang heeft, minder contactvaardig is,...) te onderkennen en aan te pakken.
- Het spel van vraag en aanbod maakt dat mensen ook in een achterstellingssituatie, gestimuleerd worden om hun competenties te benutten en daarin te groeien. Dit versterkt hen, is empowerend, verhoogt hun **zelfbewustzijn en eigenwaarde**,... Ook hier is het mogelijk om het potentieel nog te verruimen, door bijv. uitdrukkelijk een beroep te doen op de diensten van deze mensen wanneer dit niet spontaan gebeurt.
- De **diversiteit** binnen LETS-groepen is er, zowel wat de vragen en aanbiedingen betreft als aangaande de deelnemerskenmerken. Het niet-categoriaal samen in een groep aanwezig zijn van zowel mensen in armoede, van allochtone afkomst, met psychische/sociale moeilijkheden, ouderen en anderen is ongewoon in onze samenleving, en is op zich al zeer positief naar verdraagzaamheid en wederzijds respect toe. Dit kan nog versterkt worden vanuit de groepsactiviteiten (bijv. etentjes met gerechten van toen, van heren van der – 'Potlucks' zijn een vaak voorkomende activiteit bij LETS-groepen)

- Hergebruik van materialen, dichterbij zoeken van diensten of werktuigen, 'samen rijden', verfraaien van oude kleding,... de LETS-praktijk geeft heel wat uiting aan **ecologische reflexen**. Dit stimuleert andere deelnemers. Letsers die nog maar weinig affiniteit hebben met duurzaam consumentengedrag worden aangesproken op een niet-belerende manier, al doende. Ook hier kunnen LETS-groepen nog verder in gaan, bijv. door het voortouw te nemen van Repair Cafés, wat op vele plaatsen het geval is.

In de werkopdracht van LETS Vlaanderen zijn dan ook belangrijk:

- het actief beluisteren, aan bod laten komen, platform bieden aan de zeer reële noden binnen de LETS-community in Vlaanderen;
- het bijzondere potentieel dat LETS heeft t.a.v. maatschappelijke doelstellingen zo sterk mogelijk realiseren;
- de (verspreide) expertise hierrond ontsluiten en inzetten;
- open beweging zijn, dit zowel naar de bredere deel-, geef- en ruil-economie-stroming als naar andere organisaties die inzake LETS initiatieven willen nemen en ook publieksgericht een herkenbaar oriëntatiepunt zijn.

Hierbij zien we het als een te vermijden valkuil om expertise te centraliseren bij de beroepskrachten, maar willen we net de professionele inzet katalysator van dit expertisenetwerk laten zijn. Met andere woorden, de LETS-principes van elkaar helpen, kennis delen,... toepassen en door het betrekken van de lokale overheden ook te gebruiken in het aanpakken van bredere maatschappelijke noden (zorg- en emancipatiebehoeftes allerhande). De professionele inzet ondersteunt het vrijwilligerswerk.

Situatieschets

Geschiedenis van LETS in Vlaanderen

LETS is de afkorting van Local Exchange Trading System, de naam van een beweging die ontstaan is in Canada in de jaren 80 van de vorige eeuw.

In Vlaanderen is LETS twintig jaar geleden, in 1994, in Leuven gestart met de oprichting van de eerste LETS-groep. Later kwamen daar andere groepen bij: Gent, Antwerpen-Stad, Antwerpen-Provincie, Aalter, Aalst-Oudenaarde,...

Op een bijeenkomst in Gent op 19 april 1997 (waarop alle toen bestaande Vlaamse LETS-groepen waren uitgenodigd en voor het eerst allemaal tegelijkertijd samen zaten) werd een werkgroep LETS Vlaanderen gevormd. De werkgroep LETS Vlaanderen is gestart als een groep vrijwilligers uit verschillende bestaande LETS-groepen die werken rond de relaties met de overheid en de uitbouw van de LETS-beweging in Vlaanderen, met mensen van Antwerpen-Stad, Antwerpen-Provincie, Leuven, Gent, Aalter en Aalst-Oudenaarde. Op dat moment was het niet evident om de correcte gegevens van de verschillende groepen te kennen, of te weten in welke steden en gemeenten er een LETS-groep actief was (en veel uitwisselingen gebeurden via e-mail).

Op 8 mei 1998 werd in Berchem de vzw LETS Vlaanderen gesticht. Het doel van de vzw is een gesprekspartner te zijn met de overheid en de bestaande en beginnende LETS-groepen te ondersteunen.

We waren toen met acht enthousiastelingen, vanuit diverse steden en gemeenten, die hun schouders eronder wilden zetten om het letsen in Vlaanderen makkelijker te maken en te ontlasten van juridische beslommingen en daarnaast LETS te ondersteunen in zijn ontwikkeling.

De besprekingen met het ministerie van Financiën (en van Tewerkstelling) (in de loop van 1999) werden gevoerd samen met de LETS-vertegenwoordiging voor Wallonië en Brussel (InterSel), en leidden tot een onderhoud met de minister van Financiën (Viseur) rond het voorstel om een zekere tolerantie toe te staan en LETS-activiteiten vrij te stellen van belasting (binnen bepaalde beperkingen qua omvang en soort prestaties, en met de registratie van alle verrichtingen om dit te kunnen controleren).

De voorwaarden voor deze tolerantie vanwege de overheid waren:

1. een gecentraliseerde boekhouding
2. de LETS-groepen vormen een vzw of meerdere vzw's
3. er is een maximaal aantal uren (verrichtingen) per maand of per jaar
4. zelfstandigen kunnen niet deelnemen voor hun beroepsactiviteit
5. het moet lokaal zijn.

Het was in die periode niet evident om alle groepen op dezelfde lijn te krijgen: de ene was al wat meer gestructureerd dan de andere, de ene was al iets fundamenteeler dan de andere. De opgelegde voorwaarden leken de LETS-groepen een te grote administratieve last.

Uiteindelijk is de regering gevallen vooraleer de teksten in een koninklijk besluit waren gegoten en sindsdien werden geen nieuwe initiatieven meer genomen van de kant van de LETS-beweging. Op 24 oktober 1998 werd de eerste 'LETS Vlaanderen Dag' georganiseerd (LETS Vlaanderen Startdag) in Aalter (70 deelnemers). Op deze bijeenkomst werd zoveel mogelijk informatie verstrekt en werden er ruime mogelijkheden tot inbreng voorzien.

In deze beginperiode was het vooral zoeken naar wat gemeenschappelijk was tussen de groepen (die elk gestart waren, onafhankelijk van elkaar, op basis van de idee uit Canada), zonder te veel uniformiteit te willen nastreven of opleggen (iedereen wou zijn eigenheid bewaren en niet inleveren op zijn manier van werken). Dit maakte duidelijke communicatie naar de buitenwereld niet altijd even gemakkelijk (om LETS eenvoudig uit te leggen, en toch de verschillende accenten in de verschillende groepen aan te duiden).

Bij de start van de LETS-samenwerkingen werd ook geprobeerd onze ideeën en verzuchtingen te structureren. We kwamen tot een denkkader met drie venndiagrammen (de tijd van de moderne wetenschap was toen nog lang niet gepasseerd) die elkaar sneden (een economisch luik, een sociaal luik en een luik waarden).

Ondertussen werden regelmatig LETS Vlaanderen-dagen georganiseerd voor ontmoeting en uitwisseling: Antwerpen, Vilvoorde, Gent, Aalst, Begijnendijk, Brugge, Diksmuide, Hasselt, Leuven, Lokeren, Mol, Oostende, Vilvoorde, Sint-Niklaas,...

De beginjaren van LETS Vlaanderen werden gekenmerkt door een vrijwillige samenwerking van een aantal mensen die zich wilden inzetten om het letsen in Vlaanderen verder uit te bouwen: bezoeken van beginnende groepen (met behulp van het LETS-spel) en het opzetten van een website (om adressen van groepen te communiceren).

Al snel werden we geconfronteerd met de beperkingen van het werken met vrijwilligers, die naast hun engagement in hun lokale LETS-groep zich ook moesten inzetten voor de globale groep. Daarom was het nodig dat er financiële middelen werden gezocht, om een betaalde werkkraft te kunnen inzetten. Daarmee kwamen we in een fase van het zoeken naar financiële middelen op projectbasis. Het ging van specifieke financiering rond projecten (door de Vlaamse overheid) tot een studie in opdracht van de Europese gemeenschap (vanaf september 2001). Het werkjaar 2002 werd gedomineerd door de studie 'LETS in Europa', gesubsidieerd door het Ministerie van Sociale Zaken, en in samenwerking met InterSel (voor Wallonië en Brussel) en goed voor een voltijdse medewerker.

In het kader van deze studie werden er ook besprekingen gehouden met parlementsleden van de commissie sociale zaken, om een aantal problematieken rond LETS op te lossen in het kader van het wetsvoorstel rond vrijwilligerswerk (gestart in 2001, het internationaal jaar van de vrijwilliger). De LETS-groepen zagen de LETS-beweging als één van de vele initiatieven in het ruime middenveld van georganiseerd vrijwilligerswerk. Deze wet was niet geschreven met LETS in het achterhoofd, maar de modaliteiten van de wet leken wel op maat van LETS gesneden. Helaas hebben deze initiatieven rond de wet vrijwilligerswerk niet de gewenste oplossingen geboden voor LETS en de LETS-groepen.

Na het einde van dit project 'LETS in Europa' werd geen financiering gevonden voor personeel of projecten. Dit betekent dat er vanaf 2003 tot en met 2008 geen financiële middelen waren om vooruit te gaan in de ontwikkeling van LETS in Vlaanderen. De werking stond op een lager pitje, gesteund op vrijwilligers, met als hoogtepunt van de werking de jaarlijkse LETS Vlaanderen-dagen.

Een echte boost in de werking van LETS Vlaanderen kwam er met de tewerkstelling van een voltijdse medewerker vanaf mei 2009 binnen een tweejarig project (gesubsidieerd door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Werk en Sociale Economie) om LETS in Vlaanderen te steunen bij het opzetten van nieuwe groepen. Dit leidde tot zichtbare resultaten:

- Er kwam een versnelde evolutie in het aantal LETS-groepen (19 in 2009 -> 30 in 2011) en leden (uitgereikte LETS-nummers: 1048 in 2009 -> 1405 in 2011).
- In 2010 kwam er de erkenning door de RVA waarbij officieel beslist werd dat mensen in werkloosheid en op brugpensioenen mogen letsen mits individuele toestemming.
- LETS krijgt een gezicht in Vlaanderen: dankzij onze actieve promotie
 - werd LETS vernoemd in lokale en nationale pers en kreeg recent promotie via een kort fragment in het televisieprogramma Man Bijt Hond, Koppen XL,...;
 - ging LETS Vlaanderen actief partnerschap aan met en werd lid van andere verenigingen.
- Informatievragen worden sneller beantwoord en opgevolgd.
- Nieuwe groepen zijn opgestart in samenwerking met diverse (middenveld)organisaties.
- eLAS kwam er met medewerking van Guy Van Sanden voor de vele groepen in Vlaanderen.

Dit heeft een enorme boost gegeven in het ondersteunen en opzetten van nieuwe groepen, om te komen tot de grote diversiteit aan groepen. Ook het project van de KAV (werkjaar 2010) om LETS te promoten heeft hieraan bijgedragen.

De financiering van een voltijdse medewerker werd via veel creativiteit verder gezet tot september 2013, met een oproep voor sponsoring en giften, het aanspreken van opgebouwde reserves en ad hoc projecten (provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen, Sociale Economie), en samenwerking met andere organisaties.

Ook aan deze voluntaristische financiering kwam een einde, zodat een meer gestructureerde financiering moest gezocht worden, wat we als organisatie hopen te vinden in de erkenning als beweging.

2012:

Het wordt duidelijk dat letsen en de methodiek die erachter zit een systeem is dat op vele manieren een meerwaarde betekent en van nut kan zijn. Dit verder uitdragen vraagt een structurele aanpak. De voorbereiding werd gestart voor een erkenning door de Vlaamse overheid, als socio-culturele vereniging. Het beleidsplanningsproces werd vorm gegeven met een organisatiemodel waarin de verschillende 'insteken' (LETS-groepen en stakeholders, bestuurders,...) transparant aan bod komen in een samenwerking om vooral de juiste doelstellingen voor de komende jaren op scherp te stellen: maatschappelijke noden die in verschillende projecten tot uiting werden gebracht: VDAB-project: LETS als proeftuin; Gent, Aalst en Oostende volgen vlug na Sint-Niklaas.

2013:

Noodgedwongen blijft de professionele ondersteuning beperkt tot 1 dag per week. De opstart van het beleidsplanningsproces heeft een discussie over de positie van LETS Vlaanderen vzw ten opzichte van de lokale LETS-groepen losgeweekt.

2014:

Dit jaar werd volledig gewijd aan de voorbereiding van het erkenningsdossier als beweging.

In het voorjaar 2014 werd na de nodige omgevings- en zelfanalyse, bevragingen bij zowel de LETS-groepen als bij stakeholders, in Leuven een debat-dag voor alle kernleden van de 48 lokale groepen georganiseerd. Hierbij werd beslist om een erkenning als beweging aan te vragen. Vastgesteld werd dat de sturende rol die bij een vereniging hoort, minder past bij de LETS-gedachte. Er was eensgezindheid om de dienstverlening naar de groepen als kerntaak verder uit te bouwen. De werking van LETS Vlaanderen vzw werd nu volledig door vrijwilligers ondersteund, zonder coördinator en financiële middelen. Er was ook de vraag vanuit de Verenigde Verenigingen om overleg rond het organiseren van een ruilsysteem voor materiaal en vrijwilligers tussen verenigingen. Vooral kleinere ngo's hebben niet alle expertise en de middelen in huis om op uitdagingen in te spelen.

Een brainstorm-dag voor de beleidsgroep werd georganiseerd in augustus; hier werd verdere uitwerking gegeven aan het beleidsproces.

Ondanks de sterke prioriteit voor het beleidsproces in 2013-2014 werd toch ingestaan voor de noodzakelijke continuïteit van de werking. Hierbij werd de website en het aanspreekpunt bemand door vrijwilligers die vormingsaspecten, begeleiding en informatie verzorgen en/of coördineren. In oktober werd het traditionele LETS Vlaanderen-feest door LETS Oostende georganiseerd.

LETS Vlaanderen vzw vandaag

Startend vanuit een louter op vrijwilligersbasis gedragen organisatie is de maatschappelijke context dermate veranderd dat sociale netwerken en vangnetten door meer en meer mensen als een belangrijke meerwaarde worden beschouwd. Delen en ruilen, de typische LETS-eigenheid, heet nu hip-actueel 'sharing'. Net wat we nodig hebben in onze wereld, op zoek naar nieuwe sociale evenwichten en geluk. En, nooit was de wereld kritischer tegenover geld, LETS is 'complementaire economie': we doen het zonder euro's of dollars en daarmee zijn we vandaag geen "wereldvreemde enkelingen" meer, wel integendeel. De toegenomen interesse voor LETS uit zich in de statistieken, netwerkverbindingen van organisaties allerhande die LETS Vlaanderen weten te vinden voor een of andere samenwerking.

LETS Vlaanderen bevindt zich momenteel in een sterke uitbreidingsfase. In korte tijd zijn we gegroeid van een 20-tal (2009) naar 50 groepen, verspreid over heel Vlaanderen. Dit is voor een groot deel toe te schrijven aan de financiering die wij hadden bekomen van het ministerie van Sociale Economie waardoor wij 1 coördinator hebben kunnen aanwerven. Het ledenaantal zit daarbij in stijgende lijn, zoals af te leiden valt uit de vragen die binnenkomen op de info site van LETS Vlaanderen en de laatste algemene bevraging binnen de LETS-groepen.

Er is ook een sterke maatschappelijke interesse in het LETS-systeem als een van de oudste vormen van ruilen/sharing, wat zich vertaalt in het stijgend aantal persberichten, eindwerken van studenten en samenwerkingsvragen. Het ledenaantal, rekening houdend met het letsen door zowel personen, echtparen, families als ook verenigingen, ligt momenteel rond de 15.000.

Wij rekruteren rond 3 basis-thema's: de ideale letser treedt toe vanuit een sociale, (alternatieve) economische en filosofische (duurzaamheid/solidariteit) bekommernis.

De concrete acties werken rond de ondersteuning aan bestaande en opstartende LETS-groepen, bekendmaking en promotie van LETS, uitwerken van samenwerkingsverbanden met andere relevante organisaties, ondersteunen van onderzoek en opbouw van expertise.

LETS-Stakeholders

LETS-Stakeholders

De eerste stakeholder van LETS Vlaanderen vzw zijn uiteraard de LETS-groepen, in al hun variëteit, naar grootte, geografisch gebied, mate van organisatie en specifieke eigenheden.

De LETS groepen zijn levende entiteiten in steden, gemeenten, soms streken. Doordat hun leden vaak tot allerlei andere organisaties en netwerken behoren is er een natuurlijke openheid naar de bredere omgeving. Bovendien gaan LETS-groepen vaak samenwerkingen aan met anderen. Dit vooral waar het initiatieven betreft die zich situeren op het vlak van duurzaamheid, sociale inclusie, gemeenschapsvorming,... Naast organisaties zijn dit in toenemende mate ook gemeentebesturen.

In toenemende mate zijn er ook de organisaties waarmee op een of andere wijze tijdelijke of meer duurzame samenwerkingsrelaties gevormd worden. We denken hierbij onder meer aan verschillende VormingPlus Volkshogescholen, Netwerk Bewust Verbruiken vzw, Taxistop vzw, Bond Beter Leefmilieu vzw, Fairfin vzw, Verenigde Verenigingen, CAW's, Femma vzw, OKRA vzw, Welzijnszorg vzw, hogescholen, Steunpunt Welzijn vzw...

Het gaat dan om initiatieven waarin deze partnerorganisaties complementair zijn, elkaar vinden in de visie, elkaar versterken voor de realisatie van bepaalde projecten.

Vermelden we bijvoorbeeld

Het project Repair Cafés van Netwerk Bewust Verbruiken vzw wordt zowel op stuurgroepniveau als in tal van lokale Repair Cafés mee gedragen door LETS.

LETS Vlaanderen vzw maakt deel uit van de klankbordgroep P2P Auto-delen van Taxistop.

Welijnszorg vzw die LETS in de kijker zal zetten in de campagne eindejaar 2015. Deze organisatie heeft in 2013 en 2014 ook het label 'Samen tegen Armoede' uitgereikt.

Ook overheden op de diverse beleidsniveaus beschouwen we als stakeholder, dit gezien de raakvlakken van LETS met beleidsmateries zoals o.m.: volkswontwikkeling, armoede, integratie, stedenbeleid, platelandsbeleid, duurzaamheid en milieu, sociale economie,... Lokale overheden zijn, zoals hoger reeds vernoemd, vaak een gesprekspartner in deze thema's. De toekomstige participatie is reeds zichtbaar in het initiële gesprek: het uitwisselen van kennis, het aanleveren van ideeën en netwerk.

Uitdagingen

Uitdagingen

Het beleidsplanningsproces leidde tot de hierna beschreven uitdagingen.

- De LETS-betrokkenheid is vooral een lokaal/regionaal gebeuren.

De voorbije 20 jaar ontstonden, in exponentieel toenemend aantal, bijna 50 LETS-groepen, verspreid over Vlaanderen en recent ook Brussel. Een rode draad doorheen deze spontane evolutie is dat de meest wezenlijke aspecten van LETS mensen aanspreekt als een concrete uiting van 'warme samenleving' en – ondanks de eenvoud van de methodiek (ruiltechniek en groepsvorming geënt op de ruilrelaties die zo ontstaan) – met tal van maatschappelijke voordelen.

De beschrijving van de LETS-praktijk toont dan ook raakvlakken aan met uiteenlopende maatschappelijke problemen en domeinen: **sociaal isolement, achterstelling, kansarmoede, integratienoden, psychosociale noden, mobiliteitsnoden, zorgbehoevendheid, kinderopvangnoden, ouderenzorgnoden, zorgnoden van personen met een beperking, sociale stadsvernieuwing, sociaal platelandsbeleid, ecologische noden en problemen, de hang van de postmoderne mens naar verdieping van de nabije relaties en zingeving, sociale rechtvaardigheid, het eigentijds vrijwilliger zijn (met onder andere meer kortstondige engagementen),...** dit alles valt aantoonbaar met LETS in verband te brengen. People – Profit – Planet: het krijgt bij LETS een andere betekenis. Over de leeftijden heen, over sociale verschillen heen, slaat LETS aan.

LETS bestond al voor 'duurzaamheid' opgang maakte, er over transitie nog niet gesproken werd en kan zonder meer als een gangmaker beschouwd worden van de bredere sharing-beweging met ook autodelen, co-housing en allerlei andere vormen van samen-delen.

Bij de meeste letsers staat het kunnen letsen voorop (begrijpelijk) en is de organisatie errond een noodzakelijkheid, die evenwel ten dienste moet staan van het letsen. Men voelt zich op de eerste plaats letser van een welbepaalde LETS-groep en is geen lid van 'LETS Vlaanderen'. Dit is anders dan bij de meeste Vlaamse organisaties met lokale afdelingen.

Bij LETS maakt men deel uit van een stroming, een beweging (indien mogelijk komt men naar bijv. een LETS Vlaanderen-feest en steeds meer letsers maken dankbaar gebruik van interlets-mogelijkheden), maar men voelt zich vooral lid van de eigen groep.

Deze actieve betrokkenheid aan de basis is een zeer positief punt. Het is wel een uitdaging om de LETS-identiteit – die noodzakelijkerwijze de afzonderlijke groepen overstijgt – en de LETS-community vorm te geven. Samenspraak met zowel de inbreng van LETS Vlaanderen als de diverse LETS-groepen is dan ook belangrijk.

- De dienstverlenende en ondersteunende opdracht van LETS Vlaanderen kan maar ten volle gerealiseerd worden als er geen begripsverwarring is met het begrip “overkoepeling”. De LETS-groepen zijn autonome organisaties en geen afdelingen.

Het promoten van LETS (in de letterlijke betekenis van: het vooruithelpen van LETS) wordt niet gediend met het creëren van een overkoepelende vereniging waarbij de autonome LETS-groepen dan de afdelingen zouden worden. Het denkbeeld alleen al stoot op heel wat negatieve commotie, de structuur op zich zou te veel engagement opsorpen, de talrijke verschillen tussen de LETS-groepen onderling maken dat er een doorgedreven gemeenschappelijk beleid zo niet zeer moeilijk dan toch zeer tijdrovend zou worden. De mate van professionalisering die hiervoor zou nodig zijn, zal wellicht ook niet haalbaar zijn. Een oppervlakkige toeschouwer zou uit de spontane groei, de autonome werking van de LETS-groepen waarbij de gemeenschappelijke identiteit heel wat verschillende uitwerkingen krijgt, de meestal hoge mate van activiteit en betrokkenheid, het brede motievenspectrum waarom mensen zich willen aansluiten bij LETS,... kunnen afleiden dat LETS vanzelf gaat, geen ondersteuning behoeft of zelfs dat ondersteuning tegen het idee zelf van LETS zou ingaan.

Toch zijn welbepaalde vormen van ondersteuning nodig!
De uitdaging van LETS Vlaanderen is dan ook om zijn dienstverlening zo goed mogelijk te kunnen realiseren en tegelijkertijd ook de LETS-groepen te versterken.

- Er is nood aan een breed platform voor de LETS-groepen.

Naast de dienstverlenende opdracht van LETS Vlaanderen, of, in feite mee hier deel van uitmakend, is er de brede wens tot een breed platform van de LETS-groepen om onderling ervaringen uit te wisselen, hun visie en werking op elkaar af te stemmen en eventueel ook samenwerkingen aan te gaan.

LETS Vlaanderen heeft hierbij een faciliterende rol maar vervangt dit onderling overleg niet.

Op deze wijze bevordert LETS Vlaanderen de democratische werking afgestemd op de LETS-praktijk met een transparant onderscheid met de eigen missie als dienstverlenende organisatie.

- LETS is lokaal én bovenlokaal.

Het lijkt een schijnbare tegenstelling dat LETS, dat bij uitstek een lokaal gebeuren is en grote meerwaarden heeft voor het zich herfinden van de moderne mens in zijn directe omgeving, ook meer en meer een regionaal gebeuren wordt met zelfs de brede wens om te kunnen letsen over geheel Vlaanderen en Brussel en – denk aan bijv. huisruil – zelfs internationaal.

Dit lijkt begrijpelijker dan het is. De woon- en werkplaats van de moderne mens zijn vaak niet identiek, mensen maken deel uit van meerdere overlappende relatienetwerken, niet alle noden kunnen lokaal beantwoord worden,...

De algemene wens om ook bovenlokaal te kunnen letsen kreeg reeds uitdrukking in het 'interletsen', waarbij – technisch gesproken – op meer dan één manier kan geletst worden tussen (leden van) LETS-groepen, dit op basis van afspraken tussen de ene en de andere LETS-groep. Mede doordat er meerdere LETS-administratiesystemen gangbaar zijn, moet onder ogen gezien worden dat bij verder aanhoudende groei van het aantal LETS-groepen en letsers ook het 'interletsen' op zich technisch op een meer aangepaste manier zal moeten kunnen gebeuren.

De vraag om bovenlokaal te kunnen letsen naast het uitwisselen in de eigen LETS-groep is een uitdaging die ook aansluit bij de toeneemende vraag van organisaties uit het sociaal-cultureel veld om met elkaar te kunnen 'letsen', met andere woorden, de interesse voor letsen gaat breder dan enkel de 'klassieke' LETS-groepen.

- LETS-identiteit en LETS-community

Wat is een LETS-groep? Er is hier een dualiteit tussen enerzijds het gegeven dat LETS-groepen spontaan ontstaan en ook zeer verschillend kunnen zijn en anderzijds het feit dat er binnen de LETS-community ook nood is aan een voldoende gemeenschappelijk gedragen inhoud als lading onder de vlag 'LETS'.

Allereerst is de formulering van de inhoudelijke focus belangrijk. Hierbij gaat het om de kernwaarden en evidenties van LETS (vrijheid en verbondenheid, ondersteund door uitwisseling; openheid; democratische werking).

Ook vanuit derden is er de verwachting dat er minimale gemeenschappelijkheid bestaat tussen LETS-groepen. Zo kunnen bijv. letsers toelating krijgen van de RVA om zich als werkzoekende in te zetten voor anderen in LETS-verband, wat impliciet een gemeenschappelijkheid i.v.m. LETS impliceert.

Naarmate er meer en meer LETS-groepen komen, al dan niet met subgroepen, neemt ook de kans tot overlapping toe. Daarom is het belangrijk dat LETS-groepen hun gemeenschappelijke identiteit niet beperken tot het 'ruilen zonder geld' maar ook andere essentiële punten zoals de democratische werking en participatie van de letsers, de openheid (geen bevolkingsgroepen uitsluiten), het behoren tot de bredere LETS-community,... een plaats geven. Dit heeft onder andere als meerwaarde dat een duidelijkere ondersteuning kan geboden worden aan initiatiefnemers die zich aanmelden om een LETS-groep te beginnen.

- De potentiële sociale inclusie zo sterk mogelijk tot uiting brengen

LETS heeft een belangrijk potentieel tegenover sociale inclusie. Dit wordt echter maar ten volle gerealiseerd als er op een actieve wijze met de openheid/permeabiliteit van de LETS-groep omgegaan wordt. Ervaringsuitwisseling, de inbreng van ervaringsdeskundigen, methodiekbevordering en het bevorderen van samenwerkingsrelaties met bijv. doelgroep-organisaties kunnen hier positief resultaat geven zodat LETS optimaal ten goede komt aan ook de kwetsbaren in de samenleving.

- De draagkracht van de LETS-groepen verhogen

Wie toetreedt tot een LETS-groep heeft als legitieme verwachting dat deze 'in orde' is met de diverse wet- en regelgeving, hierbij inbegrepen: de wet op het vrijwilligerswerk inclusief de vrijwilligersverzekering met minimaal de dekking die opgelegd is door deze wet, de administratie en opvolging van procedures en randvoorwaarden opgelegd door RVA (werkzoekenden) en controleartsen (invaliditeit). Hier komen bij: de burgerlijke aansprakelijkheid en zelfs de bestuurdersaansprakelijkheid, dit zowel voor feitelijke verenigingen als vzw's. De provinciaal georganiseerde vrijwilligersverzekeringen in functie van activiteiten komen gedeeltelijk tegemoet aan de noden, maar vergen ook op zich een minimum aan administratie die op te nemen is door de LETS-groepen.

De verwachting van (toetredende) letsers is soms in tegenstrijd met de mate van bereidheid tot betalen van een lidmaatschapsbijdrage en gaat soms de draagkracht van vooral kleinere LETS-groepen te boven. De kostprijs valt hoger uit wanneer elke groep afzonderlijk moet instaan voor verzekering e.d.

De juridische aansprakelijkheden zijn bijzonder voor kerngroep-vrijwilligers en bestuurders, een materie die amper besproken wordt, omdat men terugdeinst voor de financiële implicaties (LETS-groepen hebben doorgaans nauwelijks eigen inkomsten) maar de risico's vormen een domper op het vrijwillig engagement en het is niet correct om dit onbesproken te laten.

Bijgevolg is er een sterke vraag naar een dienstverlening vanuit LETS Vlaanderen, meestal begrepen als een vrijblijvend aanbod, waarop groepen vrijwillig kunnen intekenen. Gelet op de autonomie van de LETS-groepen enerzijds en de terechte verwachtingen van letsers en LETS-geïnteresseerden anderzijds, ontslaat deze LETS-groepen, bij een eventueel niet ingaan op een collectief aanbod, er niet van om te voldoen aan de wettelijke verplichtingen.

- Ontsluiting van kennis

Zowel de maatschappelijke raakvlakken (die tot thema's leiden als 'LETS en mobiliteitsbeheersing', 'LETS en mantelzorg', 'de mogelijkheden van LETS bij inburgering', 'intergenerationele netwerken', 'LETS als motor van Repair Cafés', 'LETS en transitie',...) als de positie van LETS binnen de maatschappelijke complexiteit en juridische context (rechtspositie van de letsers, het juridisch kader om te delen en te ruilen,...) leiden tot de noodzaak van een documentatie- en onderzoeksfunctie. Hierbij is aan te stippen dat de toegenomen maatschappelijke belangstelling voor LETS ook als positief gevolg heeft dat meer onderzoek plaatsvindt vanuit onderzoekscentra, eindwerken, enz. Een gecoördineerde aanpak is nodig om te vermijden dat essentiële zaken over het hoofd gezien worden of dubbel werk verricht wordt. Ook het ontsluiten en het terugkoppelen van de onderzoeksresultaten naar de praktijk zijn noodzakelijk.

- Open houding als beweging

De interesse van andere maatschappelijke groepen in de LETS-methodiek gaat in stijgende lijn. LETS Vlaanderen fungeert hier als aanspreekpunt en heeft als motor van de LETS-beweging in Vlaanderen ook de functie om in het 'open veld' LETS verder uitstraling te geven. Hierbij moet LETS ook durven poneren en zich niet louter in een afwachterende positie plaatsen. Het letsen is aan het groeien: het versterkt de civiele samenleving.

Samengevat, rekening houdend met onderlinge relaties tussen deze uitdagingen, zijn er de volgende beleidsuitdagingen:

- 1) letsen voor iedereen mogelijk maken vanuit lokale vragen en ondersteuning bieden aan nieuwe samenlevingsvormen;
- 2) zo ruim mogelijk verspreiden van de LETS-waarden en -werkwijze;
- 3) LETS-groepen zijn ondersteund en gesterkt in de uitdagingen die ze tegenkomen;
- 4) het mogelijk maken van 'bovenlokaal' uitwisselen;
- 5) dialoog en visieontwikkeling over LETS organiseren;
- 6) verder ontwikkelen van LETS Vlaanderen vzw.

Analyse (SWOT)

Trends en SWOT-analyse

Als stap in de opmaak van het beleidsplan hebben we onze ambities en huidige werking bekeken in licht van relevante maatschappelijke trends die ofwel een versterking of een vertraging zouden kunnen betekenen.

Deze trends hebben we meteen mee opgenomen in de SWOT-analyse zodat we de directe link leggen naar de beleidsambities die LETS Vlaanderen zichzelf stelt.

Eerst bekijken we de omgevingsanalyse vanuit de kansen en bedreigingen. Daarna vermelden we uit onze zelfanalyse onze sterktes en zwaktes.

OMGEVINGSANALYSE (EXTERN) KANSEN

Hoewel de economische crisis voor velen schade aanricht, biedt deze voor LETS Vlaanderen heel wat kansen. Zo gaan mensen bewuster om met hun geld, zijn er veel noden en behoeften te vervullen in de samenleving, is het ruilen en delen 'in' en gaan overheden sociaal-innovatieve projecten stimuleren.

Bewustzijn

Dankzij de economische crisis hebben mensen een goed bewustzijn van het geld dat ze zelf hebben opgebouwd. Mensen gaan bijvoorbeeld meer investeren in ethische banken. De duurzame investeerder wil uiteraard een rendabele belegging, maar wil tegelijk bijdragen tot een duurzamere samenleving. Deze verschuiving toont aan dat mensen anders gaan nadenken over geld. LETS als ruilsysteem, als alternatieve manier om met geld om te gaan, past perfect binnen dit bewustzijn.

Schaarste aan middelen en arbeid

De werkloosheid in Vlaanderen blijft hoog en stijgt nog volgens de berekeningen van de RVA. Vooral jongeren worden zwaar getroffen. Deze mensen, maar ook niet-werklozen, hebben wellicht onvervulde behoeften en noden. Ze hebben ook bepaalde onbenutte capaciteiten. Zodra je de link kunt leggen tussen die noden en de beschikbare capaciteiten en dat in een verrekend systeem doet, werk je met een complementaire munt. LETS-groepen positioneren zich in deze maatschappelijke evolutie.

Eenzijds heb je een schaarste aan middelen, waardoor velen zich dingen moeten onzeggen of op elkaar moeten terugvallen. Deze leemte kan via LETS ingevuld worden. Anderzijds heb je schaarste aan arbeid. Je vindt soms geen vakmensen om iets heel eenvoudigs te herstellen. LETS kan actuele noden invullen, behoeften die door een professioneel niet meer ingevuld geraken. Het is nu zeker een goede conjunctuur om rond complementaire munten en LETS actief te zijn.

Ruilen en delen is in

De spontane groei van LETS (zowel via aantal groepen als aantal letsers) toont aan dat LETS de tijdsgeest mee heeft. Iedereen begint te ruilen en te delen en complementaire munten geraken in als alternatieve oplossing voor maatschappelijke problemen. Initiatieven als Thuisafgehaald, Autodelen, Tuindelen, Torekes, ... en vele andere schieten als paddenstoelen uit de grond. Momenteel is het hele recyclage-idee ook trendy. Het is de ideale context waar systemen als LETS ingang kunnen vinden.

Stimulerende overheden

Het ruilen als geheel en de duurzaamheidgedachte zitten in de lift. De overheden zijn sterk bezig alles wat samenhangt met sociale en alternatieve economie te stimuleren. Op Vlaams niveau ontwikkelt zich tevens een beleid rond sociale innovatie. LETS positioneert zich vanuit zijn gedachtengoed en werking pal in deze trends.

Diverser middenveld

Het middenveld is vandaag niet meer beperkt tot de vertrouwde klassieke volwassenenverenigingen, al dan niet verbonden met een levensbeschouwelijke strekking of zuil. Opvallend is dat de belangstelling voor LETS zowel te vinden is bij personen die momenteel tot geen andere organisatie behoren, als ook tot personen die reeds in verenigingsverband actief zijn. Dit betreft zowel de klassieke grote organisaties (bijv. KWB) alsook recentere organisaties zoals bijv. VELT. LETS Vlaanderen ziet het dan ook als een belangrijk positief punt om hier de diversiteit te laten aan bod komen en kruispunt te zijn met het bredere socio-culturele veld.

Transitiebeweging

LETS wordt door velen ook herkend als een duidelijk en concreet voorbeeld van een tendens naar lokale economische ketens én lokale sociale verbanden. Het wordt dan ook toegejuicht vanuit bijv. de transitiebeweging en kringen die opkomen voor meer duurzame vormen van consumeren.

Meer individualistische samenleving

Een andere evolutie is het toenemend individualisme in de samenleving. De verantwoordelijkheid voor het welbevinden en het geluk wordt meer bij de persoon zelf gelegd. Mensen gaan zelf meer actie ondernemen. Het behoort tot de essentie van LETS dat elk individu vertrekkende vanuit de eigen mogelijkheden en noden bijdraagt tot de sociale cohesie. Mensen hebben elkaar nodig en kunnen veel voor elkaar betekenen. Dat mensen via LETS gewaardeerd worden voor wat ze wel kunnen, is iets wat het zelfvertrouwen en zelfbeeld van inzonderheid kansengroepen zeer ten goede komt.

Wereldwijd LETS

LETS bestaat wereldwijd. De internationale LETS-community vormt een inspirerend geheel van interessante praktijkervaringen, visie, methodieken en technieken.

Het is voor LETS Vlaanderen dan ook een grote meerwaarde om verder te kunnen bouwen op de ervaringen van andere landen. Er is ook belangstelling voor het 'bovenlokaal letsen'. Het interletsen kan je op regionaal niveau al realiseren (d.w.z. tussen verschillende LETS-groepen in Vlaanderen), maar je kan ook buiten de landsgrenzen vormen van uitwisseling realiseren.

Expertise in Vlaanderen

In Vlaanderen ontbreekt op dit moment nog een kenniscentrum voor expertise van complementaire munten in het algemeen of LETS in het bijzonder. Anderzijds zie je meer en meer initiatieven ontstaan die gebruik willen maken van het LETS-systeem of LETS-gerelateerde systemen. Het uitbouwen van een expertisecentrum biedt in dit opzicht een kans.

BEDREIGINGEN

Geen structurele werking

De economische crisis maakt voor heel wat mensen de relevantie van LETS duidelijker ('kansen'), maar anderzijds is er de vaststelling dat de periode van beperkte projectmatige ondersteuning niet kunnen leiden heeft tot een duurzame structurele werking, gebaseerd op een langere-termijnsubsidie met betrekking tot de strategische doelstellingen zelf van de organisatie.

De beperkte overheidsmiddelen dwingen ertoe om de prioriteiten scherp te stellen en hierbij ook sterk te focussen op de maatschappelijke verwachtingen.

Gelijkaardige initiatieven

De deel-, ruil- en geef-economie kent de jongste jaren een zeer grote expansie, hierbij ook allerlei initiatieven die gebruik maken van complementaire munten.

Gelijkaardige initiatieven, zoals Peerby en Thuisafgehaald, kunnen een bedreiging zijn voor LETS Vlaanderen, want ze zitten in hetzelfde speelveld. Toch beschouwen we deze initiatieven niet als concurrentieel. Integendeel dragen ze bij tot de voortdurende herbronning en vernieuwing van LETS (Wat is essentieel bij LETS? Wat kan verbeterd worden?...) en nemen ook de mogelijkheden tot samenwerking en afstemming toe - waarbij LETS Vlaanderen zeker een rol te vervullen heeft.

Maatschappelijke reacties

Vanuit haar wezen als 'complementair muntsysteem' is LETS per definitie aanvullend ten opzichte van de geldeconomie. Naarmate LETS groeit en kan uitstijgen boven de beperkte sympathieke kleinschaligheid zullen niet alleen de interessevragen voor LETS toenemen maar verwachten we ook meer gespecialiseerde, kritische vraagstellingen. Hierop dient geanticipeerd te worden op onder andere juridische domeinen zoals fiscaliteit, vrijwilligerswetgeving, sociale zekerheid, verzekering...

Raakvlakken met verschillende sectoren

LETS Vlaanderen is socio-culturele beweging. Inhoudelijk zijn er raakvlakken met onder andere de sector van welzijn en zorg, armoede en sociale uitsluiting, arbeid en sociale economie, duurzaamheid en milieu, integratie en inburgering... De praktijkexpertise van LETS Vlaanderen strekt zich uit over elk van deze domeinen. Dit is op zich een positief gegeven, maar in de contacten met de overheid was het tot nu toe vooral een bedreigende ervaring van niet meteen in één 'kastje' te ressorteren.

De uitklaring van de missie als in essentie socio-culturele beweging betekent hier een kentering.

ZELFANALYSE (INTERN) STERKTES

Expertise LETS Vlaanderen

LETS Vlaanderen heeft doorheen de voorbije jaren al heel wat expertise met betrekking tot de uiteenlopende aspecten van LETS verzameld, opgebouwd en ontsloten, dit in alle regio's van Vlaanderen en ook Brussel. LETS Vlaanderen is het eerste aanspreekpunt voor letsers, LETS-groepen, andere organisaties, overheden, academische wereld, media,... in verband met deze deskundigheid en praktijkexpertise.

Pluralistisch

Stakeholders omschrijven LETS Vlaanderen als een pluralistische, dynamische, veelzijdige, actieve en progressieve organisatie die jong en uitdagend overkomt. Ze staan open voor nieuwe initiatieven en werken graag samen, zoals blijkt uit de vele projecten (LETS@kids, LETS@work, Repair Cafés,...) die ze met diverse partners op poten hebben gezet.

LETS Vlaanderen probeert het LETS-systeem toegankelijk te maken voor iedereen en zo bewust niemand uit te sluiten. Het systeem heeft voor iedereen wat te bieden, want de variatie aan mogelijkheden binnen LETS is quasi onbeperkt.

De LETS-groepen, waarbij kwetsbare groepen met professionele begeleiding betrokken en ondersteund worden, zijn hiervan een mooi voorbeeld. Vanuit de maatschappelijke hulpverlening weerklinkt dat LETS één van de weinige initiatieven is die erin slaagt om mensen in armoede en uitsluiting te vermengen met middengroepen. Daarnaast is het een concept dat economisch, ecologisch en sociaal met elkaar verbindt en dat is bijzonder.

Economische component

LETS Vlaanderen heeft maatschappelijke doelen om LETS als alternatief uitwisselingssysteem in de samenleving te vestigen. LETS is een aanvullend economisch systeem, dat actuele noden kan invullen die door de huidige economie niet ingevuld geraken. In dit model krijgt ruilen en delen een veel belangrijkere plaats dan in het huidige geldsysteem. Onrechtstreeks geeft het ook kritiek op be-

paalde ontsporingen van het bankwezen en zet het zich af tegen het heersende prestatie- en winst-gerichte systeem dat een hoge mate van sociale uitsluiting tot gevolg heeft. Door deel te nemen aan een LETS-groep gaan mensen anders nadenken over geld en consumptiepatronen.

Sociale component

LETS Vlaanderen vzw is een organisatie die op kleine schaal sociale relaties op een andere manier vormgeeft. Het LETS-systeem geeft mensen opnieuw kansen en waardeert ze voor wat ze kunnen of doen. Ook is het gemeenschapsvormend, want het verbindt mensen met elkaar, brengt mensen samen en versterkt zo de sociale cohesie. De stakeholders schrijven LETS volgende kernwaarden toe: nabijheid, eerlijkheid, openheid, vertrouwen, verbinding, respect en verdraagzaamheid. Allemaal waarden die bijdragen tot een solidaire samenleving. Ook het netwerken is een aspect van duurzaamheid waarbij je in je lokale omgeving investeert.

Ecologische component

LETS Vlaanderen toont aan dat wat zij doen belangrijk is voor een duurzame maatschappij en dat het ingaat tegen het alsmaar meer produceren en consumeren. Via het LETS-systeem kun je bijvoorbeeld defecte goederen laten herstellen en producten leenletsen of verletsen. Het ruilen en delen past in de ecologische sector, omdat dit handelingen zijn die minder impact hebben op het milieu.

Lokale LETS-groepen

LETS-groepen komen plaatselijk tot stand, op spontaan initiatief met ondersteuning vanuit de LETS-community. Ze bereiken een diversiteit van mensen die elkaar diensten willen bewijzen, elkaar willen helpen, dit op een duurzame en vriendschappelijke wijze. Zo ontstaan lokale netwerken, zo belangrijk voor de sociale cohesie.

Vrijwilligers

LETS wordt gedragen door vrijwilligers. Het letsen op zich gebeurt op vrijwillige basis en ook de groepswerking wordt door kerngroepen van vrijwilligers gerealiseerd. Geëngageerde en overtuigde vrijwilligers vormen de ruggengraat van het letsen in Vlaanderen.

ZWAKTES

Geen professionele ondersteuning

LETS Vlaanderen heeft met uitzondering van een periode van projectmatige subsidiëring geen professionele medewerking. De ondersteuning is dan ook beperkt tot prioriteiten die binnen het bereik van de vrijwilligers (bestuur, werkgroepen) vallen. Deze situatie is in feite niet meer houdbaar.

Onbekendheid

Er zijn momenteel naar schatting een 15.000-tal deelnemers aan het LETS-systeem. Voor veel mensen is LETS nog een onbekende, ondanks de regelmatige mediabelangstelling. Vastgesteld wordt ook dat de LETS-activiteit en -bekendheid vooral een stedelijk fenomeen is en dat LETS op het platteland toch nog eerder onbekend is.

Men heeft ook niet altijd een juiste kijk op LETS. Mensen die LETS niet kennen staan bv. soms sceptisch en wantrouwig tegenover het systeem. Deze mensen stellen zich dan vragen over de haalbaarheid van het systeem en vinden het eerder utopisch-idealistisch. Eens men effectief deelneemt krijgt men wel een betere kijk.

Men denkt soms ook dat men zelf niets te bieden heeft, wat bij nader toezien echter wel het geval is.

Budget

Het schaarse budget beperkt de werking van LETS Vlaanderen. Een budget aangepast aan de noodzakelijke professionele ondersteuning is noodzakelijk om het beleidsplan uit te kunnen voeren.

Imago

In tegenstelling tot de praktijk met zeer divers samengestelde LETS-groepen denkt men soms toch nog te vaak over LETS in geitenwol-lensokkentermen. Dit verschilt wel naargelang de regio's en door-gaans minder in de steden dan op het platteland.

Kerngroepen overbevraagd

Door het wegvallen van de professionele kracht van LETS Vlaanderen vzw missen de lokale groepen een deel ondersteuning. De LETS-groepen groeien en de trekkers van de kerngroepen zijn soms overbevraagd door het stijgend aantal mensen die willen aansluiten. Dit behoort tot de zwaktes, omdat ze bij gebrek aan tijd en mankracht de boot wat afhouden en niet willen dat er nog meer mensen aansluiten.

De Strategische en Operationele Doelstellingen verderop in dit beleidsplan zijn tot stand gekomen door de sterktes en kansen uit deze SWOT-analyse met elkaar te verbinden en rekening te houden met de zwaktes en bedreigingen.

SWOT-analyse LETS Vlaanderen

INTERN

STERKTES (S)

Expertise LETS Vlaanderen

- LETS Vlaanderen heeft de expertise van LETS in Vlaanderen en Brussel in huis.

Pluralistisch

- Staat open voor nieuwe initiatieven.
- Werkt graag samen.
- Sluit bewust niemand uit.
- Heeft voor iedereen wat te bieden.
- Vermengt kansarmen met middengroepen.
- LETS verbindt het sociale, economische en ecologische en dat is bijzonder.

Economische component

- LETS is een aanvullend economisch systeem.
- Geeft kritiek op het heersende geldsysteem.
- Gaat anders om met geld.

Sociale component

- Geeft mensen opnieuw kansen en waardeert ze voor wat ze kunnen.
- Werkt gemeenschapsvormend.
- Draagt bij tot een solidaire samenleving.

Ecologische component

- Draagt bij tot een duurzame maatschappij.
- Gaan in tegen het alsmaar meer produceren en consumeren.
- Ruilen en delen staat centraal.
- Investeert in de lokale omgeving.

Lokale LETS-groepen

- Verspreiden zich van onderuit.
- Zijn lokaal verankerd.
- Hebben een diversiteit aan letsers.

Vrijwilligers

- Zijn overtuigd en geëngageerd.

ZWAKTES (W)

Onbekendheid

- Het aantal letsers is beperkt.
- LETS is onbekend, zeker op het platteland.
- Het woord LETS doet geen belletje rinkelen.
- Vragen over de haalbaarheid van het systeem.
- Situering in het idealistisch-utopische geitenwollensokkenimago.

Budget

- LETS Vlaanderen heeft geen vaste subsidies.
- Er is een schaars budget.

Geen professionele ondersteuning (meer)

- Druk op de prioriteiten en concrete werking.

Kerngroepen overbevraagd

- Draagkracht van vrijwilligers beproefd.

EXTERN

KANSEN (O)

Bewustzijn

- Er wordt bewuster en duurzamer omgegaan met geld.

Schaarste aan middelen en arbeid

- De werkloosheid stijgt.
- Er zijn onvervulde noden, behoeften en onbenutte capaciteiten in de samenleving.

Ruilen en delen is in

- De tijdsgeest zit mee.
- Gelijkaardige initiatieven komen op.
- Het recyclage-idee is trendy.
- Er is ruimte voor 'alternatieve' systemen.

Stimulerende overheden

- Er wordt een beleid ontwikkeld rond sociale innovatie.

Diverser middenveld

- Mensen zijn minder gebonden.

Transitiebeweging

- Men wil terug evolueren naar lokale economische ketens en sociale verbanden.
- Men gaat duurzamer consumeren.

Meer individualistische samenleving

- Mensen nemen de verantwoordelijkheid voor het welbevinden en het geluk meer zelf in handen.

Wereldwijd LETS

- LETS maakt deel uit van een groter gedachtegoed.
- Ervaring en expertise kan van buitenaf binnengebracht worden.
- Interletsen kan op internationaal niveau.

Expertise in Vlaanderen

- Nood aan expertisecentrum in Vlaanderen inzake LETS-systemen.

BEDREIGINGEN (T)

Geen structurele werking

- Er is een besparende overheid.

Gelijkaardige initiatieven

- Initiatieven rond delen, ruilen, complementaire munten schieten overal uit de grond.

Maatschappelijke reacties

- Samen met groei ook meer gespecialiseerde kritische vraagstellingen te verwachten.

Raakvlakken met andere sectoren

- Socio-culturele beweging maar inhoudelijke raakvlakken met diverse thema's = moeilijkheid voor herkenbaarheid door beleid.

Strategische en operationele doelstellingen

ALGEMENE INLEIDING OVER DE STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

In dit onderdeel van het beleidsplan formuleert LETS Vlaanderen vzw haar doelstellingen, zowel op strategisch als op operationeel niveau. We geven bij elke strategische doelstelling een korte kadertekst. Bij de operationele doelstellingen plaatsen we telkens een aantal acties en indicatoren. Deze zijn echter indicatief en richtinggevend voor onszelf, maar niet 100% bindend. Het is immers moeilijk om de toekomst exact te voorspellen, zeker daar dit het eerste echte beleidsplan is dat LETS Vlaanderen maakt. Vandaar mogelijkheden, eerder dan acties die in steen gebeiteld staan. Verdere uitwerking volgt dan jaar per jaar in de vooruitgangsrapporten en de jaarplannen.

In het kader van de integrale kwaliteitszorg streven we ernaar om onze impact en werking zoveel mogelijk meetbaar te maken. Dat doen we door zowel de strategische als operationele doelstellingen zo concreet mogelijk te houden. Verdere meetbaarheid wordt voorzien door de indicatoren, soms op het niveau van de operationele doelstellingen, soms op het niveau van de acties.

Om dit beleidsplan en onze werking min of meer een duidelijke structuur te geven, kunnen we de vijf strategische doelstellingen op een schematische wijze als volgt voorstellen.

Hieronder staat een overzicht van de strategische en operationele doelstellingen. Daarna worden ze verder uitgewerkt.

OPSOMMING VAN DE VERSCHILLENDE STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1: Letsen is voor iedereen toegankelijk.

- OD 1.1:** LETS Vlaanderen gaat in op elke lokale vraag van een persoon of organisatie om te letsen door een netwerk van contactpersonen, zoals potentiële letsers, in contact te brengen met elkaar. Aan een naburige LETS-groep wordt gevraagd deze te helpen bij het opstarten.
- OD 1.2:** LETS Vlaanderen verzorgt de website van alle nodige informatie over bestaande, nog op te richten en LETS-gerelateerde initiatieven om iedereen de kans te geven om te letsen.
- OD 1.3:** Een vormingspakket over sociale vaardigheden en assertiviteit om mensen sterk genoeg te maken om te letsen, is beschikbaar.
- OD 1.4:** LETS Vlaanderen organiseert regelmatig overleg tussen verschillende personen en organisaties om de belangen van alle letsers te behartigen.

SD 2: LETS Vlaanderen verdiept en verspreidt zo ruim mogelijk het LETS-gedachtegoed en de LETS-methodieken.

- OD 2.1:** LETS Vlaanderen neemt de rol op zich om via een democratische dialoog de visie van LETS verder uit te diepen.
- OD 2.2:** LETS Vlaanderen werkt samen met andere initiatieven die sociale innovatie beogen.
- OD 2.3:** De website van LETS Vlaanderen bevat geüpdatet informatie over de LETS-filosofie, -realisaties, -projecten en -methodieken.
- OD 2.4:** LETS Vlaanderen brengt aandacht voor LETS in de media.
- OD 2.5:** LETS Vlaanderen creëert een toegankelijk documentatiecentrum dat wetenschappelijk onderzoek en kennis ontsluit.
- OD 2.6:** LETS Vlaanderen stelt haar kennis en ervaring ter beschikking van andere organisaties, bedrijven en overheden.

SD 3: LETS groepen zijn ondersteund en gesterkt in de uitdagingen die ze tegenkomen.

- OD 3.1: LETS Vlaanderen bouwt een open dienstverlening uit voor en met de lokale groepen.**
- OD 3.2: LETS Vlaanderen is een aanspreekpunt voor individuele letsers en lokale groepen door middel van een interactieve website.**
- OD 3.3: LETS Vlaanderen detecteert en organiseert vormingen geënt op de lokale noden.**
- OD 3.4: LETS Vlaanderen bouwt systematisch een documentatie- en onderzoekscentrum uit om LETS-groepen te ondersteunen.**
- OD 3.5: LETS Vlaanderen bouwt een platform uit waar LETS-groepen hun good practices met elkaar kunnen delen.**

SD 4: LETS Vlaanderen heeft de LETS-mogelijkheden uitgebreid op nationaal niveau.

- OD 4.1: LETS Vlaanderen breidt de mogelijkheden van interletsen uit.**
- OD 4.2: LETS Vlaanderen bevordert de compatibiliteit met andere ruilvormen.**
- OD 4.3: LETS Vlaanderen versterkt de relaties op nationaal en internationaal vlak met LETS- en LETS-gerelateerde contacten.**

SD 5: LETS Vlaanderen geeft vorm aan een democratische en transparante organisatie van de LETS-community.

- OD 5.1: LETS Vlaanderen richt hiervoor een overlegplatform op.**
- OD 5.2: LETS Vlaanderen levert professionele diensten.**

VAN STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN NAAR ACTIES EN INDICATOREN

SD 1: Letsen is voor iedereen toegankelijk

In een wereld van steeds snellere verandering en hoger liggende eisen zijn mensen op zoek naar een omgeving en plaats waar ze als persoon gewaardeerd worden en met anderen een zinvolle relatie kunnen aangaan. Dit geldt voor alle mensen maar in het bijzonder voor mensen die minder flexibel op deze veranderingen kunnen inspelen. Als moderne maatschappij streven we er dan ook naar om iedereen de kans te geven om zijn steentje bij te dragen. Inclusie en maatschappelijke activering zijn belangrijke uitdagingen.

Op basis van de opgedane ervaring de voorbije 20 jaar geloven we erin dat LETS een belangrijke bijdrage kan leveren tot een meer sociale en duurzame samenleving. Door LETS komen mensen met elkaar in contact, worden onbenutte kwaliteiten geactiveerd en vinden mensen wegen om op een duurzamere manier met hun middelen om te gaan. Vanuit dit perspectief wil LETS Vlaanderen dan ook zo veel mogelijk mensen de mogelijkheid geven om in te stappen in LETS.

We merken echter wel dat er drempels zijn om te letsen die niet door iedereen even vlot of zelfs niet kunnen worden genomen. Deze drempels zijn van diverse aard, enkele voorbeelden:

Geografisch: niet overal zijn momenteel plaatselijke LETS-groepen zodat de geografische afstand te groot is om toe te treden.

Onbekendheid: ondanks de groei de laatste jaren is LETS zeker nog niet bij iedereen bekend.

Competenties: letsen vraagt van letsers de bekwaamheden om met anderen in contact te treden, afspraken te maken of het gebruik van de computer om vlot op de hoogte te blijven van vraag en aanbod. Al deze punten zijn voor mensen die minder kansrijk zijn, vaak onoverkomelijke drempels.

Cultureel: in gesprek en transactie gaan met mensen van zeer diverse culturele achtergronden is niet voor iedereen even makkelijk. Psychologische drempels: mensen moeten durven letsen, loskomen van de traditionele geldgedachten.

Daarom wil LETS Vlaanderen als eerste strategische doelstelling er toe komen dat de belangrijkste drempels worden weggewerkt. LETS Vlaanderen wil dit doen door in te spelen op de vragen die vanuit individuele personen of de lokale groepen worden aangebracht.

OD 1.1: LETS Vlaanderen gaat in op elke lokale vraag van een persoon of organisatie om te letsen door een netwerk van contactpersonen, zoals potentiële letsers, in contact te brengen met elkaar. Aan een naburige LETS-groep wordt gevraagd deze te helpen bij het opstarten.

De LETS-community en het aantal lokale LETS-groepen heeft de voorbije jaren een groei gekend. De economische crisis met de zoektocht van mensen naar alternatieve invullingen enerzijds en de verhoogde mediabelangstelling voor delen en ruilen anderzijds zullen hier niet vreemd aan zijn.

Toch stellen we vast dat er nog veel potentiële groei zit in de zowel het aantal mogelijke letsers als in het aantal nieuw op te richten LETS-groepen. Meer letsers in een lokale LETS-kring maakt bovendien het aanbod veelzijdiger en de sociale contacten veelvuldiger. Meer plaatselijke LETS-groepen werken de drempel van verdere verplaatsingen weg.

Daarom willen we in de eerste plaats ingaan op elke lokale vraag van een persoon of organisatie vanuit een gebied waar nog geen LETS-kring aanwezig is om de oprichting van een nieuwe LETS-kring te ondersteunen.

We willen dit doen door nieuwe potentiële geïnteresseerden voor het opstarten van een LETS-groep met elkaar in contact te brengen. Aan een naburige LETS-groep vragen we hen te helpen bij de opstart en we ondersteunen de bestaande LETS-groepen in deze taak.

Mogelijke acties:

- het opzetten van een centraal aanspreekpunt voor potentieel nieuwe letsers;
- het opzetten van een databank met potentiële letsers in nieuwe regio's;
- het aanmaken van een starterskit die bestaande groepen in staat stelt nieuwe initiatieven te ondersteunen. Deze wordt modulair opgebouwd (prioriteit bij de aandachtspunten i.f.v. zwakkere bevolkingsgroepen), inschakeling van een pool van vrijwillige deskundigheid en zoveel mogelijk online distributie;
- het uitbouwen van een netwerk van bestaande letsers of LETS-groepen die deze opstarthulp willen verzorgen.

Indicatoren:

- het aantal actieve letsers;
- in heel Vlaanderen en geografisch gespreid zijn minstens 10 letsers of LETS-groepen die nieuw startende groepen willen ondersteunen;
- er is een handig starterspakket dat gebruikt kan worden bij de opstartondersteuning. er is een merkbare groei over het meerjarigenplan inzake de groei van het aantal LETS-groepen;
- jaarlijks worden er minstens 10 LETS-groepen opgericht;
- op termijn wordt heel Vlaanderen en Brussel afgedekt door LETS-groepen;
- er is een centraal aanspreekpunt voor potentieel nieuwe letsers.

OD 1.2: LETS Vlaanderen voorziet de website van alle nodige informatie over bestaande, nog op te richten en LETS-gerelateerde initiatieven. Op deze wijze is alle informatie beschikbaar zodat iedereen de kans heeft om te letsen.

Potentiële nieuwe letsers zoeken voornamelijk via het internet naar informatie over LETS en over de mogelijkheden waar ze kunnen aansluiten. Daarom maken we een overzichtelijk en visueel aantrekkelijk gedeelte op de website met informatie over alle bestaande LETS-groepen met eventuele doorsteek naar de website van de plaatselijke groep.

Voor gebieden waar nog geen LETS-groep actief is, vermeldt de website eventueel de naam en contactgegevens van een plaatselijk persoon die reeds te kennen heeft gegeven een plaatselijke groep te willen opstarten. Op deze wijze kunnen mensen elkaar vinden om samen tot een initiatief te komen.

De website informeert tevens over plaatselijke initiatieven die verwant zijn met LETS.

Mogelijke acties:

- het opzetten van een visueel aantrekkelijk en informatief leerrijke webpagina over alle bestaande LETS-initiatieven;
- het opzetten en aanvullen van een gegevensoverzicht van personen die een plaatselijke LETS-groep willen opzetten.

Indicatoren:

- er is een website met overzicht van alle bestaande LETS-groepen. De uitwerking van de website met de identificatiegegevens over de LETS-groepen wordt eenvoudig en gebruiksvriendelijk gehouden;
- er is een overzicht van personen die geïnteresseerd zijn om een lokale LETS-groep op te zetten;
- het aantal hits op deze pagina.

OD 1.3: Een vormingspakket over sociale vaardigheden en assertiviteit om mensen sterk genoeg te maken om te letsen, is beschikbaar.

Een essentieel aspect van LETS is dat mensen terug actief met elkaar in contact gaan voor het realiseren van hun LETS-transactie. Op deze wijze worden mensen gestimuleerd om met elkaar in contact te treden, afspraken te maken en voor elkaar iets te betekenen.

Dit is echter niet voor iedereen even eenvoudig. Denken we maar aan mensen die minder mondig zijn, in isolement leven of minder assertief zijn in hun sociale contacten. Om hen te ondersteunen in deze sociale vaardigheden heeft LETS Vlaanderen een vormingspakket ontwikkeld dat tot stand is gekomen vanuit de praktijkervaring van de lokale LETS-groepen. Naast het vormingspakket heeft LETS Vlaanderen ook een poule van vrijwillige letsers die bereid zijn om deze vormingen te geven.

Mogelijke acties:

- regelmatige bevraging van de LETS-groepen naar de noden met betrekking tot sociale vaardigheden;
- het aanleggen van een sprekerspool, opbouw van vormingspakketjes door ervaren letsers en – indien het gelijkaardige behoeften betreft met andere organisaties – co-creatieve samenwerking met dezen;
- het oprichten van een poule van vrijwillige trainers voor het vormingspakket;
- we streven naar gedecentraliseerde steunpunten die o.a. deze vormingsnoden invullen;
- samenwerking met andere organisaties voor het ontwikkelen van de vormingspakketten.

Indicatoren:

- jaarlijkse bevraging van de LETS-groepen naar hun vormingsnoden;
- één of meerdere vormingspakketten zijn aanwezig;
- een poule van vrijwillige trainers is aanwezig;
- in heel Vlaanderen en regionaal gespreid zijn er meerdere steunpunten.

OD 1.4: LETS Vlaanderen organiseert regelmatig overleg tussen verschillende personen en organisaties om de belangen van alle letsers te behartigen.

In het kader van diverse wetgevingen is LETS nog een relatief nieuw fenomeen waarbij nog niet elke regelgeving is afgestemd op deze nieuwe vorm van omgaan met elkaar. We denken hier bijvoorbeeld aan de ziekte- en invaliditeitswetgeving, verzekeringsmaatschappijen,... LETS Vlaanderen zal de belangen van de letsers bij deze instanties behartigen zodat het LETS-gebeuren een plaats vindt binnen deze regelgevingen.

Tevens kan LETS Vlaanderen door de belangenbehartiging van het geheel van alle letsers en lokale groepen ervoor zorgen dat gepaste en gunstige werkmiddelen kunnen worden ter beschikking gesteld. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan een gepaste verzekering, softwarepakket, enz.

LETS Vlaanderen kan deze taak zelf invullen of binnen het ruime netwerk van letsers op zoek gaan naar 'specialisten' die zich hiervoor willen engageren.

Mogelijke acties:

- jaarlijkse bevraging van de letsers en LETS-groepen naar hun behoeften ter zake;
- naargelang het thema worden werkgroepen opgezet met gespecialiseerde letsers en/of wordt gebruik gemaakt van geschikte decision making tools zoals bijv. Loomio;
- het uitbouwen van een netwerk van contacten binnen relevante organisaties;
- regelmatig overleg met de belangrijkste stakeholders en officiële instanties;
- LETS Vlaanderen onderhandelt gepaste en gunstige werkmiddelen dienstig voor de LETS-community;
- LETS Vlaanderen volgt de van toepassing zijnde wetgeving op en neemt deel aan workshops.

Indicatoren:

- er is een overzicht van de belangrijkste stakeholders en officiële instanties;
- er is minstens 2 maal gedurende de volledige planingsperiode overleg met de belangrijkste stakeholders en officiële instanties;
- het aantal actieve werkgroepen;
- aantal acties en resultaten van de werkgroepen;

SD 2: LETS Vlaanderen verdiept en verspreidt zo ruim mogelijk het LETS-gedachtegoed en de LETS-methodieken.

De snel evoluerende geef-, ruil- en deeleconomie bevestigt het pionierswerk van LETS. De praktijkervaringen, visie-ontwikkeling, methodieken,... van LETS winnen dan ook aan betekenis. We onderscheiden hierbij enerzijds het verder uitdiepen, actualiseren, ontwikkelen van het LETS-gedachtegoed en anderzijds de verspreiding hiervan ook naar andere initiatiefnemers in de geef-, ruil- en deeleconomie.

Samenhangend hiermee geldt dit ook voor de methodieken.

OD 2.1: LETS Vlaanderen neemt de rol op zich om via een democratische dialoog de LETS-visie verder uit te diepen.

De LETS-community in Vlaanderen en Brussel vertoont een grote diversiteit, dit zowel wat de LETS-leden betreft als naar inzichten en structuren. Vanuit de gemeenschappelijkheid 'LETS' zien we deze heterogeniteit als een positief gegeven naar vruchtbare ideeën-, ervaringen-, visie-uitwisseling alsmede met het oog op gezamenlijke initiatieven. LETS Vlaanderen heeft hier de rol van 'motor', 'brug', en bewerkstelligt de democratische dialoog binnen de LETS-community.

Mogelijke acties:

- een online-forum;
- een e-nieuwsbrief en blog;
- ad hoc-werkgroepen opzetten en het stimuleren van bottom-up engagement;
- professionelen en vrijwilligers werken samen om van deze acties een transparant en verbindend geheel te maken.

Indicatoren:

- aantal views forum, blog en nieuwsbrief;
- deelnemers en verslaggeving werkgroepen, debat- en trefdagen;
- een picture van de samenwerkingsstructuur tussen professionelen en vrijwilligers.

OD 2.2: LETS Vlaanderen werkt samen met andere initiatieven die sociale innovatie beogen.

LETS komt op individueel, stedelijk en organisatieniveau tot een samenwerking met nieuwkomers én gevestigde waarden binnen het sociaal innoveren. Waar projecten, concepten en methodieken elkaar als van nature opzoeken en versterken, kan LETS Vlaanderen officiële samenwerkingsstructuren en resultaat-verbindende verbreding realiseren.

Deze doelstelling wordt gradueel opgebouwd. De eigenlijke acties situeren zich in de periode 2018-2020. In de periode 2016-2017 vinden voorbereidende acties plaats (inventarisatie, opbouw van contacten en netwerk, ad hoc samenwerkingen...)

De letsgroepen en –initiatieven worden actief betrokken bij deze doelstelling, zodat LETS op de verschillende niveaus van het mediaveld veelvuldiger in de publieke aandacht komt.

Mogelijke acties:

- via conferenties, evenementen, maatschappelijk debat en sociale media zal LETS Vlaanderen proactief een breder netwerk creëren;
- forum, blog en bibliotheek fungeren als een online brug naar samenwerking en netwerking;
- co-creatie en kennisdelen binnen tijdelijke projecten en binnen bestendige samenwerkingsverbanden (verwijzing naar het dienstverlenende en activerende karakter van de LETS-community);
- het reeds aanwezige netwerk en co-creatie op lokaal niveau (op niveau van de LETS-vrijwilligers en LETS-groepen) worden versterkt vanuit LETS Vlaanderen door het initiëren en aanmoedigen van regionale servicepunten. Deze servicepunten kunnen opstarten vanuit de gedragen en organische trekkracht van de LETS-vrijwilligers met de professionele en doelgerichte ondersteuning van LETS Vlaanderen.

Indicatoren:

- een beeld vormen van het officiële en het meer organische kennis- en co-creatienetwerk zowel op lokaal als nationaal niveau;
- olijsting van co-projecten en –resultaten;
- olijsten van de steunpunten met hun inhoudelijke en structurele werking.

OD 2.3: De website van LETS Vlaanderen bevat geüpdatet informatie over de LETS-filosofie, -realisaties, -projecten en –methodieken.

De website van LETS Vlaanderen is het eerste contact- en info-punt voor geïnteresseerde doelgroepen. De website wordt zo opgebouwd dat bezoekers uit kansengroepen tot en met onderzoekers op een aangename manier hun gezochte informatie of communicatie vinden. De website is een centraal punt waarlangs de verschillende LETS-regio's, -projecten en -doelgroepen elkaar kunnen ontmoeten en kennis kunnen delen.

Mogelijke acties:

- de website vernieuwen tot een interactief medium: het integreren van blog en forum;
- de website bevat voldoende informatie zodat nieuwe en bestaande letsers, onderzoekers en studenten, begeleiders en kansengroepen, organisaties, overheden, bedrijven en projecten in co-creatie kunnen grasduinen en eventueel verder doorklikken naar aanverwante websites;
- de website werkt verbindend tussen de verschillende bezoekers en hun projecten.

Indicatoren:

- aantal views
- inhoudelijke structuur
- links en aantal keer doorklikken

OD 2.4: LETS Vlaanderen brengt aandacht voor LETS in de media.

LETS Vlaanderen en LETS-groepen profileren zich actief via de verschillende media. De LETS-beweging maakt als een ervaringsdeskundige de nieuwe trends kenbaar bij het grote publiek zodat de hedendaagse sociale innovatie herkenbaar is voor de inwoners in dit land. Actieve communicatie via deze kanalen werkt ook verbindend: weten is een eerste stap tot deelname en interactie.

Mogelijke acties:

- een professionele relatie opbouwen met mainstream en alternatieve media, journalisten en bloggers;
- LETS Vlaanderen is een intermediair tussen nieuwe projecten in deze niche en journalisten en bloggers;
- LETS Vlaanderen hanteert actief profielen op Facebook en Twitter;
- LETS Vlaanderen blogt zelf.

Indicatoren:

- aantal keer dat LETS in de verschillende media aan bod komt (artikels, interviews, reportages,...).

OD 2.5: LETS Vlaanderen creëert een toegankelijk documentatiecentrum dat wetenschappelijk onderzoek en kennis ontsluit.

De verschillende nieuwe samenwerkingseconomieën zijn een hot topic voor onderzoek van wetenschappers en hun studenten. LETS Vlaanderen zal een online bibliotheek aanleggen die kennis en onderzoeken ontsluit voor een diversiteit aan doelgroepen. LETS Vlaanderen verleent medewerking aan onderzoeken en zal zelf vragende partij zijn om specifiek onderzoek op te starten.

Dit wordt uitgewerkt in samenwerking met andere groeperingen, waar mogelijk.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen spoort relevante onderzoeken op, evenals publicaties in tijdschriften en boeken;
- LETS Vlaanderen betreft hierin letsers en aanverwante projecten die via hun netwerk of eigen kennis relevante informatie, links, contactpersonen, netwerken kunnen aanbrengen; LETS Vlaanderen werkt ook op dit vlak aan een kennisnetwerk en kennisdelen binnen de bredere LETS-community;
- bij nood aan onderzoek van een vraag of problematiek zal LETS Vlaanderen actief mee onderzoek opstarten;
- er wordt voortdurend gewerkt aan een online en toegankelijke bibliotheek;
- LETS Vlaanderen brengt actief informatie tot bij de vragende partijen en pionierende projecten.

Indicatoren:

- inhoudstafel van en link naar het documentatiecentrum;
- aantal views;
- onderzoeksprojecten in co-creatie met LETS Vlaanderen.

OD 2.6: LETS Vlaanderen stelt haar kennis en ervaring ter beschikking van andere organisaties, bedrijven en overheden.

Professionelen en vrijwilligers, via de regionale servicepunten, stellen de kennis en ervaring van de LETS-beweging open voor bedrijven, organisaties en overheden. Rond deze kennis en ervaring worden dienstverlening en activeringsmechanismen opgebouwd. LETS wordt erkend als co-creatieve partner.

Mogelijke acties:

- via het web-platform wordt het dienstverlenende en activerende karakter van de LETS-beweging kenbaar gemaakt met een oplisting van projecten in co-creatie;
- de regionale steunpunten worden opgebouwd met actieve en trekkende vrijwilligers vanuit de drijvende kracht van de professionelen; de focus ligt op materiaalvoorziening (regionale locatie waar materiaal kan bewaard worden), dit wordt gradueel en experimenteel uitgebouwd;
- op nationaal vlak werkt LETS Vlaanderen aan eenzelfde scenario; LETS Vlaanderen werkt mee in co-creatie in nationale projecten; dit kan ook in samenwerking met LETS-vrijwilligers en –doelgroepen;
- good practices worden via een e-book gedeeld.

Indicatoren:

- oplisting projecten in co-creatie;
- e-book.

SD 3: LETS-groepen zijn ondersteund en gesterkt in de uitdagingen die ze tegenkomen.

Meer en meer groeit het besef dat de oplossing voor vele maatschappelijke uitdagingen niet zomaar door de overheid of een marktspeler zal worden aangedragen. Mensen nemen meer zelf de stap tot initiatieven en met een groeiende tendens van samenwerking en delen zoekt men naar manieren om elkaar te helpen en te versterken.

Verwachtingen:

- enerzijds opteren de LETS-groepen voor het behoud van hun eigen autonomie zodat ze hun werking, binnen het algemene LETS-kader, kunnen invullen vanuit hun eigen visie en inspeland op de plaatselijke situatie;
- anderzijds wordt evenwel een duidelijke ondersteuningsvraag naar voor geschoven door de plaatselijke groepen ten opzichte van LETS Vlaanderen om de eigen werking te vergemakkelijken en te versterken en niet zelf steeds het warm water te moeten uitvinden.

In deze zin stelt LETS Vlaanderen zich als derde strategisch doel het ondersteunen en versterken van de plaatselijke LETS-groepen door het uitbouwen van een dienstverlening van en voor de LETS-groepen en het verzamelen en verspreiden van informatie ten behoeve van alle plaatselijke LETS-groepen.

OD 3.1: LETS Vlaanderen bouwt een open dienstverlening uit voor en met de lokale groepen.

LETS Vlaanderen werkt in dialoog met de plaatselijke groepen een dienstverleningsaanbod uit waaruit de plaatselijke groepen vrij zijn te kiezen waarop men wil ingaan. Voor het tot stand komen van dit aanbod zal samengewerkt worden met vrijwilligers uit de ruimere LETS-community.

De dienstverlening kan zich zowel situeren op het vlak van het aanreiken van hulpmiddelen (bijv. een starterskit, bekendmakings- en sensibiliseringsmateriaal, voorstel van te gebruiken software,...) als op het vlak van het aanbieden van voor de LETS-gemeenschap onderhandelde producten (software, verzekering,...) als op het vlak van het ter beschikking stellen van informatie (bijv. good practices). LETS Vlaanderen streeft ernaar om een aantal van de geleverde diensten gedecentraliseerd aan te bieden door het oprichten van een aantal steunpunten, verspreid over Vlaanderen.

In de aangeboden dienstverlening wordt maximaal gebruik gemaakt van aanwezige expertise binnen de LETS-community. Vermijden van top-down-eenrichtingsverkeer.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen werkt een bevragingswerkwijze uit om de noden van de plaatselijke groepen te regelmatig op te volgen;
- LETS Vlaanderen zorgt voor ad hoc of permanente werkgroepen van letsers om oplossingen te geven aan bepaalde noden;
- LETS Vlaanderen voorziet in door de lokale groepen te gebruiken informatie- en sensibiliseringsmateriaal;
- LETS Vlaanderen onderhandelt met leveranciers voor hulpmiddelen ten behoeve van de plaatselijke LETS-groepen;
- LETS Vlaanderen zet een dienstverlenend secretariaat op dat ervoor zorg kan dragen dat antwoorden worden gegeven op de noden van de plaatselijke LETS-groepen;
- LETS Vlaanderen zet regionaal verspreid een aantal steunpunten op.

Indicatoren:

- er is een werkwijze om regelmatig de noden van de plaatselijke groepen te bevragen;
- er is algemeen bruikbaar sensibiliserings-, informatie- en promotiemateriaal;
- er is een starterskit voor nieuw startende groepen;
- er is een 'talenten'-databank van letsers die willen meewerken aan ad hoc of permanente werkgroepen;
- er zijn regionaal verspreid steunpunten.

OD 3.2: LETS Vlaanderen is een aanspreekpunt voor individuele letsers en lokale groepen door middel van een interactieve website.

Zowel individuele letsers als lokale groepen zijn geregeld op zoek naar informatie over specifieke zaken waar men mee geconfronteerd wordt. Door de reeds opgebouwde ervaring en werking van de vele reeds bestaande LETS-groepen is deze informatie reeds ergens aanwezig in de LETS-gemeenschap maar is men hiervan niet altijd op de hoogte.

Vaak komt men dan met zijn vraag terecht bij LETS Vlaanderen. Om de zoektocht naar antwoorden en contactgegevens te vergemakkelijken zal LETS Vlaanderen een interactieve website opzetten waarop men op een makkelijke en volledige wijze antwoorden kan vinden op de meeste vragen over LETS en over de contactgegevens van de letsers of LETS-groepen waarbij men terecht kan voor specifieke aspecten. Op deze wijze zal de voortschrijdende kennis makkelijk ter beschikking kunnen worden gesteld. Het up-to-date houden van de website zal interactief gebeuren in samenwerking met de plaatselijke LETS-groepen.

Deze doelstelling wordt gerealiseerd door vrijwilligers met voeling voor de materie.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen zet een interactief web-platform op met thematische informatie en contactgegevens;
- LETS Vlaanderen bouwt op dit platform een 'informanten'-database uit bij wie andere letsers te rade kunnen;
- LETS Vlaanderen voorziet op het platform handige links naar informatie.

Indicatoren:

- het web-platform van LETS Vlaanderen bevat thematische informatie en contactgegevens;
- LETS-groepen gebruiken het web-platform van LETS Vlaanderen.

OD 3.3: LETS Vlaanderen detecteert en organiseert vormingen geënt op de lokale noden.

LETS-groepen worden in hun werking geconfronteerd met noden die door middel van vorming kunnen worden opgelost. Dit kunnen algemene vormingsnoden zijn (bijv. het ontwikkelen van een assertieve LETS-houding) of specifieke aspecten naar aanleiding van de plaatselijke situatie (bijv. Hoe mensen met een beperking betrekken bij het letsen?).

LETS Vlaanderen zal de vormingsnoden bij de lokale groepen detecteren en samen met letsers uit de community geschikte vormingspakketten uitwerken. Tevens zal men een groep van 'vormingsvrijwilligers' samenstellen die deze vormingen kunnen geven.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen werkt een werkwijze uit waardoor plaatselijke vormingsnoden kunnen worden gedetecteerd;
- LETS Vlaanderen stelt in samenwerking met geïnteresseerde letsers vormingspakketten op;
- LETS Vlaanderen richt een groep van vormingsletsers op vanuit de LETS-gemeenschap.

Indicatoren:

- er is een werkwijze om regelmatig de vormingsnoden vanuit de plaatselijke LETS-groepen te kennen;
- in de loop van het meerjarenplan worden minstens 3 vormingspakketten ontwikkeld in functie van de prioriteitskeuze van de LETS-groepen. Bij de totstandkoming wordt volop gebruik gemaakt van de expertise binnen de LETS-community en/of co-creatie van andere, gespecialiseerde organisaties;
- in heel Vlaanderen en regionaal gespreid zijn er minstens 5 vormingsletsers per vormingspakket.

OD 3.4: LETS Vlaanderen bouwt systematisch een kennis- en expertisecentrum uit om LETS-groepen te ondersteunen.

Om vragen van individuele letsers, plaatselijke LETS-groepen of derden te kunnen beantwoorden (zie OD3.2) zal LETS Vlaanderen op een systematische wijze een kennis en expertisecentrum uitbouwen. Hierbij zal LETS Vlaanderen zowel informatie uit de eigen LETS-gemeenschap als informatie van elders over LETS of LETS-gerelateerde materies vergaren en beschikbaar stellen. De meest gevraagde informatie zal op een makkelijke digitale manier ter beschikking worden gesteld. Vanuit deze expertise zal ook ingespeeld worden op aanwezigheid in expertpanels.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen zet een werkwijze op om systematisch informatie en documentatie te verzamelen;
- LETS Vlaanderen zet een werkwijze op om de documentatie op vlotte manier toegankelijk te maken;
- LETS Vlaanderen zet een onderzoekswerkgroep op van vrijwilligers uit de LETS-gemeenschap.

Indicatoren:

- inhoudstafel van en link naar het kennis- en expertisecentrum;
- aantal views;
- workshop verslagen van specifieke onderzoeksonderwerpen.

OD 3.5: LETS Vlaanderen bouwt een platform uit waar LETS-groepen hun good practices met elkaar kunnen delen.

In het kader van een verdere groei van de LETS-gemeenschap is het van belang dat de LETS-groepen met elkaar in dialoog gaan en van elkaar kunnen leren. Deze dialoog zal niet enkel de werking vergemakkelijken maar tevens zullen LETS-groepen elkaar inspireren in hun werking.

We willen deze dialoog zowel via een digitaal en interactief platform als door persoonlijke ontmoetingsmomenten organiseren.

Mogelijke acties:

- het opzetten van een interactief platform waar LETS-groepen good practices kunnen delen;
- het organiseren van een jaarlijks forum waar LETS-groepen elkaar kunnen ontmoeten.

Indicatoren:

- LETS Vlaanderen heeft een interactief digitaal platform waar LETS-groepen good practices kunnen delen;
- het aantal good practices op dit platform;
- het aantal hits op dit digitaal platform;
- het aantal aanwezige LETS-groepen op het jaarlijkse forum.

SD 4: LETS Vlaanderen verruimt de LETS-mogelijkheden.

Het LETS-concept is in essentie een lokaal gebeuren dat in de eigen omgeving de sociale samenhang en netwerken versterkt.

Het ook kunnen bovenlokaal letsen verruimt de kans om te letsen voor minder evidente of meer schaarse goederen en meer bepaald diensten zoals transport van minder dringende spullen, hulp voor moeilijk te bereiken familieleden of slecht te been zijnde ouders, bezoeken van steden of regio's onder huizenruil, stop- of slaapplaatsen voor fietsers, enz.

Daarnaast zijn er meer en meer vragen van andere organisaties die LETS-gebaseerd een ruil- of share-systeem willen opzetten.

LETS is net zoals het Time bank systeem (US) gebaseerd op gezamenlijke kredietcreatie (mutual credit) door een uitwisseling op te zetten met een uiteindelijke waarde die met een tijdsduur overeenkomt. Daarom achten we het Tijdbank-concept, waarbij binnen

Vlaanderen een ruilsysteem kan uitgebouwd worden waaraan zowel enkelingen als verenigingen kunnen deelnemen, een interessant spoor om het bovenlokaal letsen mogelijk te maken.

OD 4.1: LETS Vlaanderen breidt de mogelijkheden van interletsen uit.

Het kunnen letsen met letsers die niet behoren tot de eigen lokale LETS-groep wordt 'interletsen' genoemd. Dit vergt de nodige afstemming tussen de verschillende LETS-groepen, inhoudelijke en technische uitwerking. Dit wordt uitgewerkt in een specifiek project.

Mogelijke acties:

- LETS Vlaanderen maakt de participatie mogelijk rond het software-concept i.v.m. LETS-administratie en Interletsen;
- LETS Vlaanderen faciliteert het nieuwe eLETS via eerstelijnsdesk, vormingen, promotie;
- LETS Vlaanderen draagt bij tot de permanente ontwikkeling van eLETS, dit vanuit de visie dat dit zowel een tool/product is als een proces van participatie en samenwerking over de LETS-groepen heen.

Indicatoren:

- er is een voorstel van aanpak voor een interlets-programma;
- een of meerdere partners hebben hun samenwerking toegezegd;
- er is een financiering gevonden voor dit IT-project.

OD 4.2: LETS Vlaanderen bevordert de compatibiliteit met andere ruilvormen.

LETS situeert zich binnen de geef-, deel- en ruileconomie en meer bepaald de complementaire muntsystemen. Het ontstaan van allerlei ruilvormen doet ook de vraag rijzen naar de onderlinge compatibiliteit.

Mogelijke acties:

- De voeling met andere complementaire munten / ruilvormen vergroten, o.a. in samenwerking met FairFin Complementaire Munten.
- Tot stand brengen van een software-platform dat dienstig is bij de compatibiliteit met andere ruilvormen.

Indicatoren:

- er wordt een software platform gerealiseerd dat dienstig is bij de compatibiliteit met andere ruilvormen + gebruik ervan door derden;
- overleg- en uitwisselingsmomenten met andere complementaire munten / ruilvormen (actieve bijdrage daartoe).

OD 4.3: LETS Vlaanderen versterkt de relaties op nationaal en internationaal vlak met LETS- en LETS-gerelateerde contacten.

Er is een groeiend besef dat alternatieve vormen van interacties tussen burgers en zelfs tussen burgers en overheden in tijden van schaarse middelen een nieuwe dynamiek kunnen teweegbrengen. Er dienen op dat vlak nog heel wat mogelijkheden uitgewerkt/uitgetest te worden en aangepast aan de lokale behoeftes. Daarbij is kruisbestuiving door organisaties/bewegingen die met dezelfde of aanverwante problematieken bezig zijn, een essentiële voorwaarde om tot goed uitgedachte acties te kunnen komen. Er is de Waalse en Franse zusterorganisatie SEL waarmee tot hiertoe weinig samenwerking heeft plaatsgevonden. Er zijn ook meer en meer initiatieven die de kop opsteken en veelal langs het internet gepromoot worden om verschillende belangengroepen te bereiken, maar dikwijls onvoldoende basisondersteuning kennen. Wij zijn ervan overtuigd dat met het opzetten van een netwerk deze initiatieven beter tot hun recht kunnen komen. Dergelijk netwerk is ook fundamenteel om de basis te vormen voor een uitwisseling van ideeën en expertise.

Dit willen wij opzetten/versterken door het in kaart brengen van de verschillende LETS- en LETS-achtige initiatieven in België en Europa, door samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken met relevante organisaties, door beheersfuncties op te nemen in zusterorganisaties, door gemeenschappelijke acties op te zetten en door het promoten van interessante internationale initiatieven zoals Route de Sel (<http://route-des-sel.org/>), etc.

Deze doelstelling wordt gradueel opgebouwd, waarbij in de eerste periode 2016-2017 voorbereidende contacten gelegd worden als basis voor de meer structurele uitwerking in de periode 2018-2020. Hierbij ligt de nadruk op België en Nederland, zonder andere Europese netwerking en dimensie uit te sluiten.

Mogelijke acties:

- in kaart brengen van de verschillende LETS- en LETS-achtige initiatieven in België en Europa;
- informatie op de website LETS Vlaanderen bundelen;
- samenwerkingsmogelijkheden onderzoeken met relevante initiatieven in binnen- en buitenland;
- lidmaatschap van algemene vergadering of raden van bestuur in zusterorganisaties;
- gemeenschappelijke acties opzetten en promoten van interessante internationale initiatieven zoals Route de Sel (<http://route-des-sel.org/>);
- LETS Vlaanderen volgt de van toepassing zijnde wetgeving op en neemt deel aan workshops.

Indicatoren:

- er is een overzicht van de belangrijkste LETS- en LETS-achtige initiatieven;
- er is jaarlijks overleg met de belangrijkste organisaties in de vorm van een workshop;
- aantal lidmaatschappen en beheersfuncties in zusterorganisaties;
- aantal gezamenlijke acties;
- lijst van gepromote initiatieven.

SD 5: LETS Vlaanderen geeft vorm aan een democratische en transparante organisatie van de LETS-community.

De LETS-beweging democratisch en transparant organiseren voltrekt zich tot in de complexiteit ervan. Tot in de complexiteit van de structuur van compleet autonome LETS-groepen, autonoom handelende letsers en een drijvende motor LETS Vlaanderen. LETS is zowel een individueel, een stedelijk, een regionaal als een nationaal verhaal. Tot in de complexiteit van de verbondenheid met andere initiatieven zoals Repair Café en de transitie-beweging, om er slechts twee te noemen. Tot in de complexiteit van de inhoudelijke diversiteit. Letsers en LETS-groepen oriënteren zich maatschappelijk zeer verschillend. Sommigen richten zich naar een ecologische voetafdruk-verkleinend-verhaal en werken samen met initiatieven en mensen op dit vlak. Anderen richten zich op inclusie van kansengroepen en werken samen met socio-culturele organisaties. Democratie en transparantie in de LETS-community betekent ook diversiteit, autonomie en verwevenheid.

OD 5.1: LETS Vlaanderen richt hiervoor een overlegplatform op.

Het overlegplatform zal fysiek en inhoudelijk geen eenduidige invulling krijgen om de complexiteit van de beweging te vrijwaren.

Mogelijke acties:

- online platform voor democratisch en transparant overleg via forum, blog, bibliotheek, sociale media, Time bank-software, mainstream en alternatieve pers en de website als verbindende structuur;
- LETS Vlaanderen organiseert samen met de letsers en LETS-groepen: werkgroepen, tref- en debatdagen, LETS Vlaanderen-feest, regionale steunpunten en een open kennisnetwerk via de Time bank-software als verbindende structuur. Eenmaal per jaar wordt een Staten-Generaal bijeengeroepen waarop Letsers vanuit alle Letsgroepen worden uitgenodigd om te reflecteren over 'letsen in Vlaanderen'.

Indicatoren:

- views en inhoudelijke structuur website;
- aanwezigheden en verslaggeving werkgroepen, debatdagen, LETS Vlaanderen-feest en Staten-Generaal;
- aanwezigheden Staten Generaal en verslaggeving.

OD 5.2: LETS Vlaanderen levert professionele diensten.

De LETS-community wordt een open en gedragen netwerk voor kennisdelen en co-creatie. LETS Vlaanderen bouwt co-creatie en kennisdelen als professionele dienstverlening uit. Daartoe doet zij een beroep op professionele krachten, bijgestaan door vrijwilligers.

Mogelijke acties:

- uitvoeren van jaarlijks opgestelde takenpakket met driemaandelijkse evaluatie door de raad van bestuur;
- uitwerken van een kwalitatief en motiverend personeelsbeleid met evaluatiemomenten (VTO gebaseerd personeelsbeleid);
- duidelijk gestructureerde en transparante procedures rond financiën en boekhouding;
- bijscholing in specifieke competenties;
- dienstverlening voor projecten in co-creatie;
- opstellen van een intern communicatieplan.

Indicatoren:

- evaluatie van de dienstverlening;
- evaluatieresultaten en tevredenheidsonderzoek van medewerkers (professioneel en vrijwilligers);
- oplistings co-creatieve projecten en kennis delen voor professionele opdrachten;
- intern communicatie plan;
- opvolgingsrapportering naar LETS-forum, raad van bestuur en algemene vergadering.

Personeels en Financieel plan

Personeels- en financieel plan

Hieronder het overzicht van personeelsbezetting (2 VTE) voor de beleidsperiode 2016-2020. Dit is de neerslag van de strategische doelstellingen die in deze periode worden uitgevoerd. Het financieel plan is toegevoegd in bijlage

De personeelskosten werden berekend op € 51.157,39 per FTE, maar zij worden bij hun taken ook geholpen door vrijwilligers. Voor de structurele subsidie wordt er uitgegaan van gemiddeld €165.000 per jaar. Hieronder wordt een indicatieve detailweergave van de prestaties van het personeel opgesomd.

Beleidsplan rubrieken	Taken	uren/jaar		totaal
		beleid+admin	educatie	
1.1 & 3.1 & 3.2	beleid&admin	225		
	educatie		380	605
1.2	beleid&admin	115		165
1.3	educatie		350	
	admin&coord	30		380
1.4	admin&coord	30		30
2.1	admin&coord	190		
	educatie		260	450
2.2	admin	130		
	beleid&coord	190		
	educatie		150	470
2.3	admin&coord	165		165
2.4	admin&coord	150		
	educatie		150	300
2.5 & 3.4 & 3.5	beleid&admin	200		260
2.6 & 3.4 & 3.5	beleid&admin	75		75
	educatie		450	450
4.2	admin&cord	100		150
4.3	beleid&admin	270		300
5.1 & 5.2	beleid&coord	300		300
	Totaal uren/jaar	2170	1740	
	Dagen/jaar	287,42	232,00	
VTE/ j		1,11	0,89	2,00

Taken Coordinator

Personeelsbeleid (OD 5.2)

- VTO beleid, budget voor bijscholingen
- Oplijsten en betrekken van expertise onder vrijwilligers
- Rapportering naar RvB
- Contacten met groepen
- Algemene administratie
- Evaluaties uitvoeren op basis van effectief meetbare en duidelijke indicatoren van verschillende aard (inspanningsindicatoren, resultaatindicatoren, perceptie-indicatoren...)

Procedures

- Ontwikkelen van procedures om de interne werking te stroomlijnen
- Opzetten van een intern naslagwerk en ontwikkelen van kwaliteitsdocumentatie
- Huisstijlboek

Organisatorisch talent

- Teamspeler
- Ervaring in
- Zelfstandigheid
- Full time job
- Administratieve taken en met computer en programma's overweg kunnen
- Rijbewijs

Taken Communicatie verantwoordelijke (OD 5.2)

- Verbeteren van de communicatie/team samenwerking, onder meer door het potentieel van ondersteunende tools en nieuwe communicatiemiddelen te onderzoeken
- Verbeteren van de communicatie met de media
- Bibliotheek
- Communicatie met groepen, werkgroepen
- Voltijds (of 4/5)

Taken IT verantwoordelijke (OD 5.2)

- Website en blog opzetten en bijhouden

Toetsing aan de decretale criteria

Toetsing aan de decretale criteria

1. **De knowhow en expertise van de beweging met betrekking tot het thema of het cluster; de wijze waarop die expertise verder wordt ontwikkeld; de wijze waarop de knowhow wordt ontsloten**

Letsen in Vlaanderen is 20 jaar geleden gestart en past in de groeiende trend van de economie en de co-creatieve samenleving. De opgebouwde expertise in de LETS-gemeenschap kan deze evolutie ideologisch en methodologisch mee kneden. LETS Vlaanderen werkt samen met overheden, organisaties, bedrijven, onderwijsinstellingen en burgerinitiatieven om deze expertise uit te breiden, te delen en te evalueren (OD2.2;). Een online forum, een nieuwsbrief en blog zijn daarvoor de digitale dragers. Debat- en trefdagen voor stakeholders en actoren helpen om de expertise verder uit te werken. Bottom-up engagement en transparantie zijn daarbij de sleutelwoorden.

Via een forum, een blog en een bibliotheek wordt de kennis over LETS gedeeld met een groter geïnteresseerd publiek. De website van LETS Vlaanderen bevat geüpdatete informatie over de LETS-filosofie, -realisaties, -projecten en -methodieken (OD2.6).

LETS Vlaanderen creëert ook een toegankelijk documentatiecentrum en onderzoekscentrum dat wetenschappelijk onderzoek en kennis ontsluit (OD2.5). Relevante onderzoeken worden opgespoord. Ook op dit vlak werkt LETS Vlaanderen aan een kennisnetwerk. De kennis die LETS Vlaanderen verzamelt, stelt ze ter beschikking van bedrijven, organisaties en overheden. Rond deze kennis en ervaring bouwt LETS Vlaanderen dienstverlening en activeringsmechanismen uit (OD3.4). Daarnaast organiseert LETS Vlaanderen steunpunten die dicht bij de lokale LETS-groepen instaan voor materiaal, vorming, materiaal en expertise-deling (OD2.6).

2. **De aanpak van diversiteit, met specifieke aandacht voor interculturaliteit**

In een wereld van snellere verandering en hoger liggende eisen, vallen mensen die minder flexibel op deze omstandigheden kunnen inspelen, sneller uit de boot. Dankzij LETS vinden mensen een omgeving en plaats waar ze als persoon gewaardeerd worden en

een zinvolle relatie kunnen aangaan. Door LETS komen mensen met elkaar in contact en worden onbenutte kwaliteiten geactiveerd.

Het doelpubliek van LETS is zeer divers. Er zijn echter flink wat drempels om te kunnen letsen. Deze drempels zijn van geografische, maar ook van culturele aard. In gesprek gaan met en letsen tussen mensen van diverse achtergrond en cultuur is niet eenvoudig. Daarom focust LETS Vlaanderen zich om deze drempels weg te werken door vormingspakketten aan te bieden aan plaatselijke LETS-groepen (OD1.2; OD1.3). Daarbij is de inzet noodzakelijk van een groep van gevormde vrijwilligers om zo deze competenties bij de letsers over te brengen. Daarnaast worden geregeld activiteiten georganiseerd waarbij cultuuraspecten van verschillende etniciteiten aan bod en zo onder de aandacht komen.

3. De wijze waarop het ruime publiek rechtstreeks of onrechtstreeks wordt benaderd, inclusief de inspanning om andere publieksgroepen aan te trekken;

Ondanks de groei is LETS nog niet bij iedereen gekend. Potentiële nieuwe letsers zoeken voornamelijk via internet naar informatie over LETS. De overzichtelijke en visueel aantrekkelijke website geeft informatie over hoe en waar ze kunnen aansluiten of zelf een nieuwe groep oprichten (OD1.2; OD3.1). Ook initiatieven die verwant zijn aan LETS, krijgen een plek (OD4.3).

LETS Vlaanderen gaat in op elke lokale vraag van een persoon of een organisatie om in een gebied waar nog geen LETS-groep aanwezig is, de start van een nieuwe groep te ondersteunen (OD1.1). Een website met databank maakt het mogelijk om de potentiële letsers met elkaar in contact te brengen. Een centraal aanspreekpunt voor potentiële nieuwe letsers maakt dit mogelijk (OD3.2).

4. De creativiteit, de diversiteit en de originaliteit van de gehanteerde methoden, evenals de effectiviteit ervan;

In de LETS-community lopen veel mensen rond met diverse talenten. Binnen de lokale groepen wordt er geëxperimenteerd met nieuwe vormen om samenhangsgevoel, inspraak en participatie te bevorderen. Daaruit ontstaan nieuwe ideeën om boodschappen op een creatieve en wervende manier te verwoorden. Een talentendatabank verzamelt deze expertise en materiaal om ze ter beschikking te stellen van de LETS-groepen (OD3.4). Een interactieve website en een forum-dag maakt deze uitwisseling mogelijk. Daarbij worden good practices van de LETS-groepen inspirerend voor andere groepen (OD3.5).

5. De communicatie met het publiek, de aandacht voor de media;

LETS Vlaanderen en letsers profileren zich actief via de verschillende media. De LETS-beweging kan als een ervaringsdeskundige de nieuwe trends kenbaar maken bij het grote publiek. Zo wordt hedendaagse sociale innovatie herkenbaar voor het grote publiek.

Om hierin te slagen zal LETS Vlaanderen een professionele relatie opbouwen met de media en journalisten (OD2.4). LETS Vlaanderen gebruikt ook de sociale media om zijn boodschap te verspreiden. Daarbij neemt LETS Vlaanderen ook een medewerker met communicatie-ervaring in dienst.

6. De aard en de omvang van de educatieve activiteiten en de werkmaterialen;

Voor de lokale groepen is er een vormingspakket over vaardigheden en competenties om letsers sterker te maken in het Letsen (OD1.3). Bestaande groepen kunnen een beroep doen op een starterskit om nieuwe initiatieven in hun buurt te ondersteunen (OD1.1). Zo wordt het starten van nieuwe groepen op basis van lokale noden een gedragen verantwoordelijkheid van meerdere plaatselijke LETS-groepen.

LETS Vlaanderen bouwt een open dienstverlening uit voor en met de lokale groepen (OD3.1). Voor dit aanbod zal LETS Vlaanderen samenwerken met vrijwilligers uit de ruime LETS-gemeenschap.

Een aantal steunpunten verspreid over Vlaanderen zorgen voor de decentralisering. Daardoor kunnen plaatselijke LETS-groepen op dienstverlening van LETS Vlaanderen rekenen. De talentendatabank waarbij de knowhow van de LETS-community verzameld wordt, werkt eveneens ter ondersteuning van de plaatselijke groepen. Om adequaat te kunnen inspelen op de plaatselijke noden detecteert LETS Vlaanderen de vormingsbehoeften. Een groep van vrijwilligers zal de vorming organiseren en geven (OD3.3).

Plaatselijke LETS-groepen hebben al heel wat ervaring opgebouwd. Onder andere via een digitaal platform en via persoonlijke contacten (op een jaarlijks georganiseerd forum) kunnen zij hun good practices delen met andere groepen (OD3.5). Zo wordt onderling leren gestimuleerd.

7. De acties en de campagnes;

LETS richt zich tot het plaatselijke niveau. Nochtans is het ontzettend verrijkend om in een ruimere context mensen te ontmoeten en ermee te interageren. Om het plaatselijke LETS-gebeuren te overstijgen faciliteert LETS Vlaanderen het interletsen met andere LETS-groepen (OD4.1). Ook in België bestaan verschillende organisaties en bewegingen die werken rond dezelfde filosofie als LETS. LETS Vlaanderen onderzoekt de mogelijkheden tot samenwerking. LETS Vlaanderen gaat nog een stap verder. Wereldwijd ontstaan andere ruilvormen. Een werkgroep binnen LETS analyseert de complementariteit van deze andere vormen om eventueel verdere samenwerkingsverbanden aan te gaan (OD4.3).

8. De samenwerking en netwerkvorming met andere organisaties;

LETS Vlaanderen werkt samen met overheden, organisaties, bedrijven, onderwijsinstellingen en burgerinitiatieven om de expertise over de LETS-gedachten en de LETS-methodiek mee op te bouwen en te delen (OD2.1). Er bestaat heel wat vormingsmateriaal over competenties en omgaan met elkaar. Cursussen assertiviteit worden in samenwerking met andere organisaties opgesteld (OD2.6).

Om de belangen van de letsers en de LETS-groepen te behartigen werkt LETS Vlaanderen aan een netwerk van contacten binnen relevante organisaties om zo zwaarder te kunnen wegen (OD1.4).

LETS Vlaanderen werkt ook samen met andere initiatieven die sociale innovatie beogen (OD2.2). Via conferenties, evenementen en maatschappelijk debat creëert LETS Vlaanderen een groter netwerk. Maar ook voor tijdelijke projecten zal LETS Vlaanderen aan co-creatie en kennisdelen doen.

Door het creëren van een documentatiecentrum brengt LETS Vlaanderen de kennis die aanwezig is bij diverse partners samen en bouwt zo mee aan een kennisnetwerk (OD2.5).

Software om te kunnen letsen, in een plaatselijke groep maar ook tussen groepen die verder uit elkaar gelegen zijn, is zeer belangrijk. Om deze software te ontwikkelen werkt LETS Vlaanderen samen met partners om dit te realiseren (OD4.1).

9. Het engagement van vrijwilligers en bestuurders;

LETS Vlaanderen wil duidelijk op de inzet van vrijwilligers blijven vertrouwen voor haar werking. Deze genieten van een bijkomende vorming waar nodig (OD3.3). De regionale steunpunten worden opgebouwd met actieve en trekkende vrijwilligers vanuit de drijvende kracht van professionelen. Samen ontsluiten zij de kennis en ervaring via deze steunpunten. Werkgroepen rond specifieke thema's of noden zijn een ideale kans voor vrijwilligers om mee te werken. Op deze manier worden mensen geactiveerd en gemotiveerd om mee te denken en werken aan de beweging.

10. De zorg voor professionaliteit en professionalisering;

De verdere uitbouw van de LETS-community vraagt een professionalisering van verschillende kerntaken (OD5.2). LETS Vlaanderen bouwt dit als professionele dienstverlener verder uit. Zo groeit de beweging naar een open en gedragen netwerk voor kennisdelen en co-creatie.

De professionalisering staat in functie van de systematische en planmatige realisatie van de beleidsobjectieven in meerjarenperspectief, de continuïteit van de dienstverlening, de versterking van de LETS-beweging via zowel verdieping als verbreding.

11. De manier waarop in de werking rekening wordt gehouden met principes van integrale kwaliteitszorg;

Dit komt aan bod in OD5.2. De raad van bestuur in samenspraak met de coördinator is verantwoordelijk voor een VTO gebaseerde personeelsbeleid (functiebeschrijvingen en bijscholingen). Ontwikkeling van periodieke evaluaties op basis van meetbare, duidelijke indicatoren met een opvolgingstraject.

Duidelijke procedures rond het goede verloop van de interne werking en opzetten van een goed opgebouwde en overzichtelijke documentatie worden uitgewerkt. LETS Vlaanderen zet in op en bewaakt de interne communicatie door het zoeken en inschakelen van de aangepaste middelen.

Conclusie:

Na 20 jaar kan LETS Vlaanderen vzw terugblikken op een stijgend aantal leden, waaruit blijkt dat de LETS-gedachte tegemoet komt aan een groeiende maatschappelijke nood. LETS is een efficiënt concept om meer menselijkheid, saamenhorigheid en saamenwerking te brengen in een geïndividualiseerde en competitie-harde maatschappij met veel eenzaamheid.

Men kan niet ontkennen dat LETS inderdaad een wissel op de toekomst betekent. Het LETS-concept werkt vanuit de basisgemeenschap, op een lokaal niveau, en heeft tot doel om manieren op te zetten die gemakkelijk tot gezamenlijke helpende netwerken uitgebouwd kunnen worden.

Over het tot stand komen van dit beleidsplan

Over het tot stand komen van dit beleidsplan

Dit beleidsplan werd ontwikkeld door een beleidsplanningsteam, samen met de input van vele vrijwilligers uit de LETS-groepen, bestuurders en stakeholders in volgende fasen:

1. Startfase: april 2013

Oprichting van een door de Raad van Bestuur gemandateerd beleidsplanningsteam, bestaande uit bestuursleden en vrijwilligers uit de LETS-groepen. Op deze vergadering werden afspraken gemaakt, een planning opgesteld en de taken verdeeld.

Tevens werd een aparte werkgroep gevormd voor het herformuleren van de bestaande missie en visie.

2. Gegevensverzamelingsfase: april 2013 – mei 2014

- gegevensverzameling en stakeholdersbevraging door thesisonderzoek Vera Florizoone in april/mei 2013
- SWOT-analyse tijdens thesisonderzoek Vera Florizoone
- bevraging externe stakeholders tijdens CERA workshops op 8 mei en 13 november 2013
- online-bevraging van alle LETS-groepen en individuele letsers (458 reacties)
- periode februari – april 2014
- debat-dag (Leuven) op 27 april 2014 met vertegenwoordigers van groot aantal LETS-groepen:
 - > bevraging missie / visie / waarden
 - > verwachtingen van LETS-groepen ten opzichte van LETS Vlaanderen
 - > ideevorming in verband met organisatiestructuur van LETS Vlaanderen

3. Missie- en Visieformulering

- werkgroep doet eerste voorzet mei 2013
- fijnstellen missie en visie door beleidsplanningsteam op beleidsplan-dag 28 augustus 2014 (Betekom)
- goedkeuring globale formulering missie door AV 21 september 2014 (Sint-Niklaas)
- verdere uitwerking visie september–oktober 2014
- goedkeuring missie en visie december 2014

4. Uitwerken Strategische en Operationele Doelstellingen: augustus 2014 – november 2014

- formuleren strategische doelstellingen op beleidsplan-dag onder begeleiding van Socius, 28 augustus (Betekom)
- goedkeuring globale strategische doelstellingen door AV 21 september 2014 (Sint-Niklaas)
- verdere uitwerking strategische en operationele doelstellingen door beleidsplanningsteam, oktober–november 2014

5. Eindredactie: door voorzitter en bestuursleden december 2014

6. Goedkeuring Beleidsplan op Algemene Vergadering van 14 december 2014 (Aalst)

7. Goedkeuring van het aangepast Beleidsplan op Algemene Vergadering van 15 november 2015 (Aalst)

Verleenden hun medewerking aan het tot stand komen van dit beleidsplan:

Het Beleidsplanningsteam:

- Leen De Clercq (coördinator LETS Vlaanderen vzw tot augustus 2013)
- Erik Baelus (lid van LETS Antwerpen Provincie en voorzitter Fairfin)
- Nadia Mahjoub (initiatiefneemster LETS Brussel)
- Carine van Remoortere (initiatiefneemster LETS Beveren en medewerker Vormingplus)
- Dirk Geysen (lid van de Raad van Bestuur en initiatiefnemer LETS Begijnendijk)
- Eric Van der Veken (lid van de Raad van Bestuur en initiatiefnemer LETS Antwerpen stad)
- Peter Dauwe (voorzitter Raad van Bestuur en voorzitter LETS Aalst-Oudenaarde)
- Bernard Bruggeman (lid van LETS Antwerpen Provincie en werkzaam bij de provincie Antwerpen)
- Isabel Bombeke (lid van LETS Sint-Niklaas)
- Peter Jacobs (initiatiefnemer en lid van LETS Gent)

Werkgroep Missie en Visie:

Katelijan Bombeke

Debby Vercauteren

Hans Luyten

Koen Sips (Pointconsulting)

Vele vrijwilligers van de 40 Vlaamse LETS-groepen

Professionele externe ondersteuning /begeleiding van het beleidsplanningsproces:

Jon Goubin van Socius

Koen Sips van Point Consulting (Mechelen) (letser Mechelen en consultant).

Thesiswerk over LETS :

Vera Floorizone, Arteveldehogeschool, stakeholdersonderzoek - begeleid door Leen De Clercq en Peter Dauwe

Met deelnemers aan de bevraging:

Sociaal:

Vormingplus Antwerpen (Katelijn Bombeke en Luc Scheers)
Femma (Eva Brumagne)
Steunpunt Vrijwilligerswerk (Naïma- provinciaal Gent)
Verenigde Verenigingen (Karen Hiergens of Anton)
CAW (Marijke De Bruyn)
Arteveldehogeschool (Griet Van Herck)

Ecologie:

NBV (Barbara Janssens)
BBL (Stefaan Claeys en Jeroen Gillabel)

Economie:

Fairfin (Hugo Wanner)
Torekes (Wouter Van Thillo)

Interne gegevensverzameling:

Emmanuel Steyaert

Lay-out:

Eric Van der Veken

Cera: 2 workshops LETS Vlaanderen vzw:

vernieuwde invulling van de kernwaarden 'ruilen' en 'delen'.

Ariane Molderez	Cera (Kunst en Cultuur)
Helga Vanderveken	Argus
Lieven Vandeputte	Cera
Anton Schuurmans	Verenigde Verenigingen
Clara Moeremans	NBV vzw
Barbara Janssens	NBV vzw
Leen De Clercq	LETS Vlaanderen vzw
Frank Schockaert	VDAB
Jeroen Goris	Arthesishogeschool
Debbie Van Loo	Arthesishogeschool
Pol Descamps	Howest
Geert Hofman	Howest
Isolde Vandemoortele	Flora vzw
Marc Willem	Komosie
Gijs Leven	Ambrassade
Kathyè Louagie	Autopia vzw
Jeroen Gillabel	BBL
Peter Dauwe	LETS Vlaanderen vzw

Bijlagen:

Dankwoord

Dit beleidsplan is het werk van velen. De ambitie was van meet af aan om er zo breed mogelijk de LETS-community in Vlaanderen bij te betrekken. Nogal vanzelfsprekend als het gaat om doelstellingen die het wat, hoe en waarom van LETS (in) Vlaanderen betreffen.

Ambitieuze, en we kunnen met des te meer tevredenheid en dankbaarheid terugblikken.

Het proces dat we opzetten en doorgestapt hebben is dank zij heel wat betrokkenheid, inbreng, samenwerking,... tot stand gekomen. Dit dankwoord is daarom gericht aan allen die op een of andere wijze mee nagedacht en gewerkt hebben.

De Algemene Vergadering en Raad van Bestuur van LETS Vlaanderen vzw, de speciaal opgerichte Werkgroep Beleidsplanning (met een weloverwogen samenstelling van zowel bestuurders van LETS Vlaanderen als vertegenwoordigers vanuit LETS-groepen), de werkgroepjes die in de loop van het proces welbepaalde thema's aanpakten, de kerngroepen en letsers van de verschillende LETS-groepen die de enquête invulden, de visie-/denkdag vanuit de resultaten hiervan met een viertal werkgroepen en plenaire bespreking, de stakeholders die geconsulteerd werden zowel via een individuele bevraging als via een werkgroep (in samenwerking met Cera),...

Een ambitieuze uitdaging was het om vanuit een zo breed mogelijke benadering uiteindelijk de wezenlijke doelstellingen uit te kristalliseren voor de komende jaren. Het was een bijzondere ervaring dat uiteenlopende gezichtspunten, ervaringen, opvattingen,... in de loop van het proces in alle openheid konden samengelegd. We kunnen dan ook zeggen dat het resultaat de vrucht is van al deze gezamenlijke inzet.

Dat uitgerekend in de loop van deze periode 2012-2014 de professionele ondersteuning (op projectmatige basis) spijtig genoeg om budgettaire redenen diende stopgezet, maar dat het beleidsplanningproces toch onverminderd kon doorzetten, illustreert de dynamiek en veerkracht van LETS Vlaanderen vzw en de hele LETS-community in Vlaanderen. In de praktijk betekende dit dat heel wat mensen ontelbare extra uurtjes investeerden, dit bovenop hun dagtaak én LETS-inzet (in hun lokale LETS-groep, in de Raad van Bestuur, projecten,...).

De vele inzet, de samenwerking, de 'neuzen in dezelfde richting',... dat alles is meteen een veelbelovend uitgangspunt om de échte uitdaging aan te vatten, nl. de realisatie van de uitgezette doelstellingen. Hiervoor is professionele ondersteuning noodzakelijk, maar dat hierbij eveneens kan gerekend worden op al deze betrokkenheid, inspiratie en inzet is een belangrijk pluspunt, die we mee als succesfactor zien voor de realisatie van het hiervoor beschreven beleidsplan.

